TOWARZYSTWO ZIEMI KOZIELSKIEJ

Ryszard Pacułt

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W KOŹLU 1945—1970

Koźle czerwiec 1970

Nakład własny

TOWARZYSTWO ZIEMI KOZIELSKIEJ

Ryszard Pacułt

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W KOŹLU 1945—1970

Koźle czerwiec 1970

Nakład własny

Celem poniższego szkicu jest przedstawienie w zarysie dziejów Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu. Poszczególne zagadnienia omówione zostały chronologicznie na podstawie materiałów archiwalnych, znajdujących się w Składnicy Akt Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu. Materiały te nie są jednak kompletne. Szczególnie dotyczy to dokumentacji archiwalnej organizacji młodzieżowych, kółek zainteresowań i kółek przedmiotowych. Przy opracowywaniu niektórych działów wykorzystano zarazem relacje nauczycieli Liceum.

POWSTANIE SZKOŁY

Zimowa ofensywa Armii Czerwonej rozpoczęta w dniu 12 stycznia 1945 r. przyniosła wolność Ziemi Kozielskiej. Teren powiatu kozielskiego został wyzwolony w dwóch etapach. Prawobrzeżna część powiatu uzyskała wolność w wyniku udanej operacji wiślańsko-odrzańskiej, przeprowadzonej przez wojska I Frontu Ukraińskiego od 12 stycznia do pierwszych dni lutego 1945 r. Pozostała część powiatu została wyzwolona w wyniku operacji „opolskiej", przeprowadzonej przez wojska tegoż Frontu w drugiej połowie marca 1945 r. wtedy też odzyskało wolność Koźle, wyzwolone przez 59 Armię dowodzoną przez gen. płk. I. Korownikowa i 31 Samodzielny Korpus Pancerny, pozostający pod dowództwem gen. mjr wojsk pancernych G. Kuźniecowa[1]).

[1]) Trudno jest o pewne ustalenie daty wyzwolenia Koźla. Bolesław Dolała w swej pracy Wyzwolenie Polski 1944—1945, Warszawa 1966, podaje (s. 306), że Koźle zostało wyzwolone 20 III 1945 r.; Karol Jońca w artykule *Ziemia Kozielska na przełomie epok* („Trybuna Kędzierzyńskich Azotów" nr 3 z 10 II 1970 r. jako datę wyzwolenia Koźla wymienia dzień 18 III 1945 r.

Zgodnie z porozumieniami zawartymi przez przedstawicieli rządu polskiego i radzieckiego, Opolszczyzna została przekazana we władanie władz polskich w dniu 18 marca 1945 r. Oczywiście dotyczyło to tylko tych terenów, które zostały już wyzwolone i które nie pozostawały w bezpośrednim sąsiedztwie frontu, jak właśnie prawobrzeżna część powiatu. Lewobrzeżną część powiatu kozielskiego wraz z miastem Koźlem przejęli Polacy dopiero 24 kwietnia 1945 r.[2]).

Z chwilą przekazania przedstawicielom administracji polskiej prawobrzeżnej części powiatu przystąpiono do organizowania władz powiatowych z siedzibą w Kędzierzynie. 23 marca 1945 r. do Kędzierzyna przybyła grupa operacyjna ze starostą Franciszkiem Ciupką na czele. Do Kędzierzyna przybywali ludzie z Polski centralnej, głównie z Zagłębia, przystępując zaraz po przyjeździe do organizowania życia gospodarczego i kulturalnego. Wśród wielu innych przybył także do Kędzierzyna w dniu 20 kwietnia 1945 r. doktor filozofii Wojciech Czerwiński, powołany na dyrektora gimnazjum i liceum w Koźlu. 24 kwietnia, wczesnym rankiem, grupa czterdziestu Polaków pieszo wyruszyła z Kędzierzyna i po przeprawieniu się łodzią przez Odrę przybyła do Koźla. W grupie tej obok starosty powiatowego Franciszka Ciupki, inspektora szkolnego Józefa Kurbiela, był również Wojciech Czerwiński.

Koźle nie ucierpiało zbyt poważnie w wyniku działań wojennych. Poza ratuszem i kilkoma domami w centrum, budynki miasta były w znośnym stanie. Ogólne zniszczenie majątku miejskiego szacuje się na 27 proc.[3]). Większość mieszkańców miasta była ewakuowana przez Niemców. Z dnia na dzień przybywało jednak w Koźlu mieszkańców. Wracała tu polska ludność rodzima, przyjeżdżali repatrianci i przesiedleńcy. Pod koniec września 1945 r., według prowizorycznego spisu, mieszkało w Koźlu 6300 osób, a w całym powiecie 71.000. Przed wojną mieszkańców było odpowiednio 10.766 i 96.629[4]).

Po przybyciu do Koźla Wojciech Czerwiński przejął budynek, w którym miało się mieścić gimnazjum i liceum, budynek sali

---

2) Sprawozdanie starosty kozielskiego za okres 23 III 1945 — 15 V 1946, Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Opolu, sygn. 486.

3) Odpowiedź władz powiatowych z 28 VIII 1946 r. na pismo Instytutu Zachodniego, Składnica Akt Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Koźlu (dalej; SA PPRN Koźle), t. 4.

4) Odpis sprawozdania Inspektora Szkód Wojennych z 4 X 1945 r., SA PPRN Koźle, t. 6.

gimnastycznej (znacznie odległy od budynku szkolnego) i budynek przewidziany na internat. Budynek, w którym znalazło pomieszczenie Gimnazjum i Liceum Koedukacyjne w Koźlu, mieścił za czasów niemieckich gimnazjum. Początki jego sięgają 1860 r. Szkoła występowała wówczas pod nazwą „Johanneum" Początkowo była to prywatna koedukcyjna placówka naukowo-wychowawcza, kształcąca młodzież na poziomie średnim. W 1877 r. szkołę przekształcono w Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne; w tym też czesie wybudowano główny gmach szkolny. 1 kwietnia 1915 r. budynek szkolny został przejęty na własność państwa. Z biegiem czasu wzrost ilości uczniów spowodował przydzielenie szkole przez władze miejskie drugiego budynku, w którym znalazło pomieszczenie Gimnazjum Żeńskie, oddzielając sie tym samym od Państwowego Gimnazjum Męskiego. W 1933 r. zakończono budowę lewego skrzydła głównego budynku szkolnego. W końcowym okresie wojny w budynku gimnazjalnym mieścił się szpital wojenny[5]).

Pisząc o stanie przejmowanej szkoły W. Czerwiński podkreślał: Objąłem budynek gimnazjalny wraz z salą gimnastyczną w Koźlu... i jeden budynek pod internat całkiem zniszczony przez działania wojenne. Sprzęty szkolne, urządzenia, pracownie i gabinety (z wyjątkiem pracowni chemicznej) zupełnie zniszczone zarówno w gimnazjum jak i w sali gimnastycznej[6]).

W budynku szkolnym zniszczony był dach, powybijane okna, zdemolowane pomieszczenia, porozrzucane i poniszczone pomoce naukowe i sprzęt. Pozostałość po szpitalu wojskowym stanowiło około tysiąca łóżek na ogół znajdujących się w złym stanie. Pomalowane na czarny kolor drzwi, odrapane i poobijane ściany dopełniały obrazu zupełnego opuszczenia i zaniedbania.

W ciągu miesięcy letnich zdołano uporządkować budynek szkolny i zaopatrzyć się w najniezbędniejsze ilości podstawowego sprzętu szkolnego (ławki, tablice, stoły i krzesła). W lecie 1946 r. odczyszczono i wymalowano w budynku gimnazjalnym 11 sal wykładowych, naprawiono 30 ławek, kilka tablic i stołów. Uzyskany 14 lipca 1945 r. budynek przy ul. Piastowskiej 11, zdo-

---

5) Kronika Państwowego Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu.

6) Odpis sprawozdania dyrektora z 5 XII 1946 r. z organizacji zakładu średniego w Koźlu w okresie od 20 IV 1945 r. do 30 IX 1946 r., Składnica Akt Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu (dalej: SA LO Koźle).

łano — kosztem przeszło 200 tys. zł — odbudować ze zniszczeń wojennych. W budynku tym od 1 kwietnia 1946 r. znajdował pomieszczenie internat żeński. Już 4 grudnia 1945 r. szkole wydzierżawiono na cztery lata majątek ziemski o obszarze przeszło 72 ha (dzisiaj PGR Koźle). Dzięki pomocy finansowej udzielonej przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Śląskiego w Katowicach wyremontowano na terenie tego majątku budynek, zamierzając przeznaczyć go na internat męski. Bez rezultatu jednak, ponieważ władze powiatowe przekazały gospodarstwo wraz z budynkiem innym użytkownikom. Dużą bolączką szkoły był stan sali gimnastycznej. Do końca 1946 r. nie udało się jej wyremontować i ćwiczenia odbywały się w obrębie budynku szkolnego.

Pracę nad organizacją szkoły rozpoczął Wojciech Czerwiński sam. Dopiero pod koniec maja 1945 r. przybył do Koźla Tadeusz Ślósarz, nauczyciel matematyki, a w połowie czerwca ks. Kazimierz Orkusz. 15 czerwca 1945 r. rozpoczęto przygotowawczy rok szkolny. Naukę rozpoczęło 48 uczniów rekrutujących się spośród ludności miejscowej i napływowej. Z uczniów tych utworzono 2 oddziały[7]). 31 lipca 1945 r. liczba uczniów wzrosła do 140 osób. Stan uczniów, pobierających naukę w szkole lub tylko zapisanych jako kandydaci do szkoły, ustawicznie ulegał zmianom. Do września 1945 r. przez kancelarię szkoły przeszło około 500 dziewcząt i chłopców. Z młodzieżą tą dyrektor Wojciech Czerwiński przeprowadzał rozmowy, podkreślając konieczności nauki i zachęcając do wstąpienia do gimnazjum lub liceum. 2 września 1945 r. w murach kozielskiego gimnazjum i liceum rozpoczął się normalny rok szkolny 1945/46.

ORGANIZACJA SZKOŁY

Organizacja szkoły średniej w Koźlu była uzależniona od wytycznych władz oświatowych, dotyczących ogólnokształcącego szkolnictwa średniego. W roku szkolnym 1945/46 utworzono trzy klasy pierwsze gimnazjalne, bazujące na sześcioklasowej szkole powszechnej. Obok nich istniały również trzy klasy drugie, dwie trzecie, jedna czwarta i pierwsza licealna. W na-

[7]) Tamże.

stępnym roku szkolnym nie utworzono pierwszych klas gimnazjalnych. Wynikało to z realizacji wytycznych Ministerstwa Oświaty, przekształcających czteroletnie gimnazja na gimnazja trzyletnie, bazujące na klasie siódmej[8]). Istniały wtedy w szkole trzy klasy drugie, dwie trzecie, jedna czwarta, jedna pierwsza licealna i jedna druga. W roku szkolnym 1947/48, zgodnie ze wskazówkami władz oświatowych, utworzono klasę wyrównawczą. Oprócz tego istniały trzy klasy pierwsze, dwie trzecie, dwie czwarte, jedna licealna pierwsza i jedna druga.

W roku szkolnym 1948/49 dotychczasowe gimnazjum i liceum zostało przekształcone w szkołę jedenastoletnią, kształcącą dzieci i młodzież od klasy pierwszej do jedenastej. W latach 1948/49 i 1949/50 przyjmowano po trzy oddziały klasy ósmej (będącej pierwszą klasą szkoły średniej). W następnych latach w związku z utworzeniem Liceum Ogólnokształcącego w Kędzierzynie zmniejszył się nabór do liceum kozielskiego, dlatego też organizowano po dwie klasy ósme. Przez wszystkie te lata, do roku szkolnego 1965/66 włącznie, w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym w Koźlu były organizowane dwie klasy ósme i dwie dziewiąte. Różna była natomiast ilość klas dziesiątych i jedenastych. Uzależnione to było od „odsiewu" występującego w klasach młodszych. Począwszy od września 1966 r. nastąpiło oddzielenie Szkoły Podstawowej od Liceum Ogólnokształcącego. Dotychczasowy zastępca dyrektora Cecylia Skowron została kierowniczką Szkoły Podstawowej nr 4 w Koźlu. Szkoła ta aż do końca roku szkolnego 1969/70 mieściła się w budynku liceum.

Oddzielenie Szkoły Podstawowej od Liceum było jednym z aspektów reformy szkolnictwa podstawowego i średniego. W roku szkolnym 1967/68, ze względu na brak absolwentów szkół podstawowych (szkoły te realizowały wtedy po raz pierwszy klasę ósmą) nie przeprowadzono naboru do liceum. W następnym roku przyjęto dwie klasy pierwsze, a w roku 1968/69 trzy klasy pierwsze. Taką samą ilość klas pierwszych przyjęto w roku szkolnym 1969/70.

Na wiosnę 1969 r. po raz ostatni przeprowadzono maturę w klasach jedenastych. Pierwsi absolwenci zreformowanej szkoły średniej opuszczą kozielskie liceum w 1971 r. Do klas ósmych (od roku 1967/68 do klas pierwszych) przyjmowano zwy-

---

8) *K. Strzałkowski, Liceum Ogólnokształcące w Nysie (1945—1966)* Opole 1968, s. 64.

kle po czterdziestu uczniów. Zdarzały się jednak wypadki, że liczba uczniów nowo przyjętych sięgała czterdziestu pięciu. W liczniejszych klasach, w celu usprawnienia procesu nauczania, dzielono uczniów na grupy. Dotyczyło to jednak tylko niektórych przedmiotów (fizyki, chemii, języków obcych, biologii, przysposobienia wojskowego, wychowania technicznego). Podział na grupy wynikał z odpowiednich zarządzeń władz oświatowych i nie był uzależniony od decyzji Rady Pedagogicznej. Często zdarzało się, że ze względu na brak nauczyciela podział taki był niemożliwy mimo że odpowiednie przepisy na to zezwalały.

INTERNAT

Przez całe dwudziestopięciolecie istnienia szkoła posiadała internat. W pierwszych latach powojennych internat męski mieścił się w budynku szkolnym, a internat żeński w oddzielnym budynku przy ulicy Piastowskiej 11. Stołówka internatu mieściła się w szkole. W przypadkach, gdy uczniów chcących mieszkać w internacie było zbyt wielu, kilka pokoi w internacie żeńskim przeznaczono dla chłopców. Pobyt w internacie uczniowie opłacali początkowo pieniędzmi lub produktami żywnościowymi. Znaczna jednak ich część była częściowo lub całkowicie zwolniona z opłat. Pomocy w utrzymaniu internatu, w miarę posiadanych środków, udzielał także Komitet Rodzicielski. W pierwszych latach obowiązki kierowników internatów pełnili: A. Aftarczuk, A. Kelar, Z. Zawałkiewicz, T. Ślósarz, S. Czerwińska, W. Czerwiński.

Od 1949 r. internat mieści się tylko w budynku przy ulicy Piastowskiej 11. W 1960 r. — po wielu latach starań — przeprowadzono kapitalny remont obiektu. Zaadaptowano wtedy sutereny na pomieszczenia kuchenne, szatnię i magazyny, zwiększając tym samym powierzchnię użytkową budynku, a w konsekwencji również powierzchnię mieszkalną. Po 1960 r. nie uzyskano większych kwot na modernizację internatu i aktualnie budynek wymaga dużych środków, koniecznych do jego przystosowania do obecnych potrzeb.

Charakterystycznym zjawiskiem rzutującym na funkcję internatu w szkole była malejąca ilość jego wychowanków. W

latach 1945—1953 liczba mieszkańców internatu zawsze przekraczała 50 osób. Były nawet lata, w których w internacie mieszkało 80—90 uczniów. Po 1953 r. liczba wychowanków mieszkających w internacie maleje; np. w 1955 r. mieszkały tu tylko 22 osoby. Zmniejszenie liczby mieszkańców internatu nastąpiło w związku z poprawą komunikacji na terenie powiatu; praktycznie biorąc, prawie z każdej miejscowości leżącej w powiecie kozielskim można codziennie bez większych trudności dotrzeć do Koźla. Zmniejszenie liczby wychowanków zadecydowało o podjęciu przez władze powiatowe w 1963 r. decyzji zakwaterowania w internacie liceum uczniów z Zespołu Szkół Zawodwych w Koźlu, a częściowo także uczniów Technikum Żeglugi Śródlądowej w Koźlu. Decyzja ta, słuszna ze względu na brak miejsc w internatach tych szkół, wpłynęła jednak negatywnie na działalność wychowawczą internatu liceum i na wygodę jego mieszkańców. Nastąpiło bowiem znaczne zagęszczenie pomieszczeń sypialnych, likwidacja czytelni itp.

W latach 1950—1970 funkcję kierownika internatu pełnili kolejno:

Antoni Cieciura	1	IX.	1950	— 31	VIII.	1954
Kazimierz Paszkiewicz	1	IX.	1954	— 31	I.	1955
Henryk Michalik	1	II.	1955	— 31	VIII.	1956
Jan Reichert	1	IX.	1956	— 31	VIII.	1958
Tadeusz Swedek	1	IX.	1958	— 30	XI.	1959
Jan Reichert	1	XII.	1959	— 31	VII.	1960
Ryszard Pacułt	1	IX.	1960	— 31	VIII.	1967
Maria Wędzicha	1	IX.	1967	— 31	VIII.	1968
Jan Kałuża	1	IX.	1968	— 31	VIII.	1969
Rudolf Marczyński	od 1	IX.	1969			

BAZA MATERIALNA SZKOŁY

Jakkolwiek budynek liceum jest obiektem stosunkowo nowym, to jednak wymagał on znacznych nakładów finansowych, koniecznych do usunięcia zniszczeń wojennych. W 1945 roku w budynku dokonano tylko najbardziej nieodzownych prac, zapobiegających dalszej dewastacji gmachu. Dopiero w 1946 r.

zdołano zrealizować drobny remont centralnego ogrzewania oraz drobne remonty sieci elektrycznej, wodociągowej i gazowej. Wtedy też wyremontowano korytarze, częściowo uzupełniając zniszczone linoleum. Poważniejszy remont budynku nie był wtedy możliwy ze względu na brak środków finanoswych, te którymi dysponowano wystarczyły jedynie na realizację najbardziej niezbędnych potrzeb. Wiele problemów nastręczała sala gimnastyczna, która nie posiadała właściwych urządzeń sanitarnych ani centralnego ogrzewania. Mankamentem tego budynku był także brak odpowiedniej podłogi i fatalny stan ram okiennych i drzwi. Do użytku zdołano przystosować sale gimnastyczną dopiero w początkach lat pięćdziesiątych. Wkrótce potem ogrodzono boisko sportowe. Nadal jednak nie było ono należycie zagospodarowane.

Po wielu staraniach, w 1964 r. przeprowadzono remont kapitalny dachu w głównej części budynku. Rok później wymieniono w salach lekcyjnych podłogi, zakładając wszędzie parkiet. Wtedy też wyremontowano korytarze i pomalowano cały budynek szkolny. Od tej chwili najważniejszym problemem, był remont centralnego ogrzewania, istniejąca bowiem instalacja nie zapewniała właściwego ogrzewania pomieszczeń szkolnych. Dzięki wytrwałym staraniom dyrektora szkoły dr Jana Pacławskiego, starszego księgowego Stanisławy Tekiel i członków Komitetu Rodzicielskiego udało się uzyskać środki i znaleźć wykonawcę kapitalnego remontu centralnego ogrzewania. Remont przeprowadzono w latach 1968—1969. W tym samym czasie pomalowano szkołę. W ostatnich latach przystąpiono również do budowy sali gimnastycznej. Zostanie ona przekazana do użytku młodzieży 19 czerwca 1970 r. Na ten sam rok planuje się również odnowienie elewacji szkoły i uporządkowanie placu przed budynkiem.

Oprócz wspomnianych remontów kapitalnych zrealizowano w latach 1950—1970 wiele remontów bieżących, które ograniczały się głównie do adaptacji pomieszczeń szkolnych na sale i pracownie oraz modernizacji sieci elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej. Było to możliwe dzięki uzyskaniu na ten cel dotacji finansowych (por. tabl. I w aneksie), a także dzięki wysiłkom dyrekcji i aktywu Komitetu Rodzicielskiego w wyszukiwaniu wykonawcy robót.

W pierwszym piętnastoleciu istnienia borykało się Liceum z brakiem sprzętu i mebli. Było to spowodowane wywiezieniem w czasie działań wojennych z budynku wszystkich mebli. Jesz-

cze w czerwcu 1961 r. dyrektor mgr Antoni Cieciura charakteryzując zaopatrzenie szkoły w sprzęt i meble, pisał:

Dnia 20 kwietnia 1945 r. w budynku znajdowało się ponad 1000 łóżek szpitalnych, nie było natomiast mebli szkolnych. Brak ten odczuwa się nadal. W obecnym czasie 50 procent sprzętu szkolnego nie nadaje się do dalszegu użytku. Szczególnie odczuwa się brak szaf na pomoce naukowe. Od 20 kwietnia 1945 roku do chwili obecnej zakupiono tylko 2 szafy. Ławki szkolne zastały przywiezione ze szkół podstawowych powiatu kozielskiego. Prawie każda jest innego kształtu i koloru[9]).

Po 1961 r. sytuacja w zakresie wyposażenia szkoły w sprzęt i meble uległa znacznej poprawie. W latach 1962—1969 wymieniono stare poniszczone ławki, stoły, krzesła, szafy, na nowe meble. Zakupiono wtedy kompletne wyposażenie klas i niektórych pracowni, stwarzając tym samym dobre warunki do nauki. Z zaopatrzeniem szkoły w meble i sprzęt wiąże się ściśle sprawa wyposażenia pracowni i klas w pomoce naukowe. Do 1951 r. w kozielskim liceum istniała tylko jedna pracownia posiadająca dostateczną ilość pomocy naukowych. Była nią pracownia fizyko-chemiczna. W roku szkolnym 1951/52 została zorganizowana pracownia biologiczna. Od 1956 r. przystąpiono do organizowania pracowni do zajęć praktycznych. Wykorzystując pomoc Zakładów Mechanicznych WZGS, sprawujących opiekę nad szkołą, a także fundusze Komitetu Rodzicielskiego oraz dotacje Powiatowej Rady Narodowej w Koźlu, zdołano do końca roku szkolnego 1959/60 zaopatrzyć w pełny zestaw pomocy naukowych pracownię techniczną, radiotechniczną, gospodarstwa domowego, krawiecką. Utworzenie tych pracowni było związane z dużym wysiłkiem dyrekcji szkoły i nauczycieli przedmiotów. R. Konieczna, pisząc o organizowaniu pracowni w liceum kozielskim, stwierdziła:

Mieści się ona (tj. pracownia techniczna — R.P.) w dwóch dużych jasnych salach. Zamiast jednej i to wypożyczonej strugnicy, jaką szkoła dysponowała do września ubiegłego roku, stoją ich dwa długie szeregi. Miejsce prymitywnych przyrządów zajęły nowe elektryczne maszyny, a wśród nich dwustronna szlifierka do metalu, strugarka, wiertarka, piła tarczowa, wygniatarka do blachy... Pracownia wyposażona jest również w 20 kompletów nowiutkich narzędzi. Królestwo techniki w szkole im. Sienkiewicza nie kończy się na tej pracowni. Należy do niego jeszcze

[9]) Ocena wyników nauczania i wychowania w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym w Koźlu za roku szkolny 1960/61, SA LO Koźle.

jedna obszerna sala, w której mieści się 20 stołów, wyposażonych w tablice rozdzielcze do prądu stałego i zmiennego. Tu uczniowie liceum uczą się podstaw radiotechniki[10]).

Dobrze również zostały wtedy wyposażone pracownie gospodarstwa domowego (pracownia ta mieściła się w trzech salach) i pracownia krawiecka. Pod koniec lat pięćdziesiątych zostały również utworzone gabinety: geograficzny, historyczny, przysposobienia obronnego i rysunkowy. Wyposażenie gabinetów w sprzęt i pomoce naukowe było jednak stosunkowo małe. Szczególnie uwidoczniło się to w gabinecie historycznym, przysposobienia obronnego i pracowni biologicznej. Niedostatki te wynikały głównie z braku środków. Zachowane dane wskazują, że w całym dziesięcioleciu 1951—1960 środki przeznaczone na zakup pomocy naukowych nie przekroczyły z wyjątkiem 1959 r. 10 tys. złotych rocznie (por. tab. II) i pracownie wyposażono głównie z dotacji Komitetu Rodzicielskiego.

Począwszy od 1961 r. sytuacja uległa zmianie. Zwiększone środki (np. w 1969 r. 135,3 tys. zł) umożliwiły uzupełnienie pomocy naukowych w pracowni biologicznej, chemicznej, fizycznej i w gabinecie geograficznym. Mimo likwidacji w 1962 r. oddzielnego gabinetu historycznego i połączenia go z gabinetem geograficznym także i w nim poprawiło się zaopatrzenie w pomoce naukowe. W latach 1962—1968 zaopatrzono szkołę w podstawowe pomoce do nauczania języka polskiego i języków obcych. Wtedy też przystąpiono do wymiany pomocy naukowych w pracowni fizycznej. Do 1970 r. wyposażono szkołę w podstawowe środki audiowizualne.

W 1970 r. szkoła posiadała 6 aparatów radiowych, 4 adaptery, 4 rzutniki, 2 epidiaskopy, 3 episkopy, 4 telewizory, 8 magnetofonów, 2 projektory filmowe i jeden mikroprojektor. W 1968 r. zostały utworzone klasopracownie lub pracownie do każdego przedmiotu, wyposażone w miarę możliwości w pomoce naukowe. Szczególnie dobrze została wyposażona pracownia biologiczna. W jej urządzenie i zaopatrzenie dużo wysiłku i osobistej inwencji włożył nauczyciel biologii, mgr Jan Kałuża. Funkcjonalność i dobre wyposażenie tej pracowni stawią ją w rzędzie jednej z najlepszych na terenie Opolszczyzny. Dobrze wyposażona jest także pracownia matematyczna, historyczna i polonistyczna. Prawie bardzo dobrze jest już wyposażona

[10]) R. Konieczna, *Kurs na politechnizację*, „Trybuna Opolska" nr 66 ABC z 18 III 1960 r.

pracownia fizyczna i pracownia chemiczna. Położenie nacisku na wyposażenie pracowni, posiadających mały zestaw pomocy naukowych oraz zmiany programowe spowodowały zmniejszenie zainteresowania tymi pracowniami, które były chlubą szkoły w początkach lat sześćdziesiątych (techniczna, radiotechniczna, gospodarstwa domowego i krawiecka). W efekcie doprowadziło to do faktycznej likwidacji pracowni gospodarstwa domowego, pracowni radiotechnicznej i pracowni krawieckiej. Również pracownia techniczna w małym stopniu jest dziś dostosowana do obowiązującego programu.

Systematyczny wzrost nakładów finansowych na zakup sprzętu, pomocy naukowych prowadził do stałego zwiększania się majątku szkoły, który w 1969 r. miał wartość ponad 12,5 mln zł (por. tabl. III).

BIBLIOTEKA

Równolegle z zaopatrzeniem szkoły w pomoce naukowe następował wzrost ilości książek znajdujących się w bibliotece szkolnej. Trzeba je było organizować zupełnie od podstaw; w 1945 r. gromadzono pierwsze książki, tworząc z nich zalążek biblioteki. Książki te pochodziły z darów nauczycieli i niektórych rodziców. Znacznej pomocy finansowej w zaopatrzeniu biblioteki udzielał Komitet Rodzicielski, np. 5 lutego 1946 r. 120 rodziców obecnych na zebraniu zadeklarowało jednorazowo po 100 zł na zakup książek. Do 19 lutego 1946 r. z funduszów Komitetu Rodzicielskiego przekazano na wyposażenie biblioteki 11.000 zł, Komitet Rodzicielski zaopatrywał bibliotekę w książki także w latach następnych. Równocześnie znaczną część książek zakupywano z budżetu szkoły. Zakupy książek w poszczególnych latach oraz wzrost księgozbioru, który w roku szkolnym 1969/70 liczył 12,6 tys. woluminów przedstawia tablica IV w aneksie.

Księgozbiór biblioteki był wykorzystywany przez młodzież w różnym stopniu. Na ogół ilość wypożyczeń nie budziła większych zastrzeżeń. Jednak częstotliwość korzystania z zasobów biblioteki znacznie się zwiększyła dopiero po zorganizowaniu w roku szkolnym 1958/59 czytelni, połączonej bezpośrednio z biblioteką. Korzystali z niej zwłaszcza mieszkańcy internatu

oraz młodzież dojeżdżająca, która czekała na odjazd pociągu lub autobusu. Negatywnie na pracę biblioteki wpływały natomiast częste zmiany bibliotekarzy. Funkcję tę pełnili nauczyciele, którzy przeważnie nie posiadali kwalifikacji bibliotekarza i którzy pracę w bibliotece często uważali za zajęcie nie przynoszące im satysfakcji.

GRONO NAUCZYCIELSKIE

W ciągu 25 lat istnienia Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu pracowało w nim 95 nauczycieli pełnozatrudnionych i godzinowych, z których każdy przepracował w liceum przynajmniej jeden rok. Byli także nauczyciele, którzy pracowali w kozielskim liceum jedynie kilka miesięcy. Nauczycieli takich w latach 1945—1970 było 18 (por. o zatrudnieniu nauczycieli tabl. V).

We wrześniu 1945 r. pracę pedagogiczną w gimnazjum i liceum rozpoczęło 8 nauczycieli. W ciągu roku szkolnego liczba nauczycieli wzrosła do 14. Wszyscy oni byli zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin. W następnych latach — w związku z trudnościami kadrowymi — byli angażowani do pracy w szkole również nauczyciele zatrudnieni w wymiarze niepełnym. Przeważnie byli to pracownicy szkół podstawowych (szczególnie szkoły podstawowej istniejącej przy liceum), posiadający kwalifikacje do nauczania w szkole średniej. Jednocześnie występowało zjawisko uzupełniania etatu przez nauczycieli licealnych w szkole podstawowej istniejącej przy liceum (obecnie Szkoła Podstawowa nr 4 w Koźlu).

Do połowy lat sześćdziesiątych większość nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze to mężczyźni (por. tabl. V). Dopiero od roku 1965/66 przewagę uzyskują kobiety. Wszyscy nauczyciele tworzyli Radę Pedagogiczną, mającą za zadanie kierowanie pracą dydaktyczno-wychowawczą w szkole. Radzie Pedagogicznej przewodniczył każdorazowy dyrektor szkoły. Funkcję dyrektorów szkoły w latach 1945—1970 pełnili kolejno:

Wojciech Czerwiński	dr filozofii	20 IV 1945 — 31 VIII 1948
Władysław Salamon	mgr filologii klasycznej	1 IX 1948 — 31 VIII 1950
Jerzy Gutowski	nauczyciel matematyki	1 X 1950 — 31 VIII 1953

Antoni Cieciura	mgr biologii	1 IX 1953	— 31 VIII 1964
Jan Pacławski	dr filologii polskiej	1 IX 1964	— 31 VIII 1969
Ryszard Pacult	mgr historii	1 IX 1969	— nadal

Pierwsze posiedzenie Rady Pedagogicznej Gimnazjum i Liceum Koedukacyjnego w Koźlu odbyło się 18 października 1945 r. Wzięło w nim udział ośmiu nauczycieli. Obradom przewodniczył dyrektor szkoły dr Wojciech Czerwiński. W zagajeniu zwrócił się on z apelem do nauczycieli „ażeby swoją pracą, której dewizą musi być mierzenie sił na zamiary, przyczynili się do utwierdzenia polskości na ziemi śląskiej, wracającej po wiekach do Macierzy". Na posiedzeniu tym Rada Pedagogiczna zapoznała się okólnikami i zarządzeniami władz oświatowych, przedyskutowała sprawy bieżące związane z pracami szkoły i wysłuchała wystąpienia dyrektora na temat zadań dydaktyczno-wychowawczych szkoły. W swym wystąpieniu dyrektor szczególnie mocno akcentował konieczność wychowywania młodzieży „przez pielęgnowanie kultu dla mowy ojczystej i zrozumienia piękna ziemi rodzinnej, przez wpajanie poczucia obowiązku bezgranicznej ofiary i poświęcenia dla ojczystej sprawy" przez wyrabianie u młodzieży „poczucia zrozumienia bezwzględnej równości człowieka niezależnie od jego pochodzenia czy też stanowiska"[11]).

W roku szkolnym 1945/46 Rada Pedagogiczna zebrała się na posiedzenie siedem razy, w następnym roku osiem razy. Ilość zebrań Rady Pedagogicznej znacznie zwiększyła się w latach 1950—1956, np. w roku 1952/53 odbyły się 24 posiedzenia. Liczba zwyczajnych posiedzeń Rady Pedagogicznej od końca lat pięćdziesiątych ustaliła się na 10, w tym 4 posiedzenia klasyfikacji. Oprócz tego odbywają się w razie potrzeby nadzwyczajne zebrania Rady Pedagogicznej oraz posiedzenia poświęcone przeprowadzeniu egzaminów dojrzałości.

W ciągu 25-letniej działalności Rada Pedagogiczna kozielskiego liceum nie ograniczała się do załatwienia spraw bieżących, wynikających z codziennej działalności szkoły, ale systematycznie dążyła do doskonalenia pracy nauczycielskiej. W tym celu na posiedzeniach wygłaszano referaty i przeprowadzano nad nimi dyskusje. Tematyka referatów była różna, dotyczyła jed-

11) Protokół z pierwszego posiedzenia Rady Pedagogicznej Gimnazjum i Liceum Koedukacyjnego w Koźlu z 18 X 1945 r., SA LO Koźle.

nak problemów nurtujących nauczycieli. Najwięcej referatów wygłoszono na tematy wychowawcze. Np. 6 maja 1948 r. J. Balwirczak wygłosił referat na temat: **Założenia ideologiczne współczesnego wychowania,** 21 stycznia 1953 r. A. Cieciura **Kształtowanie patriotyzmu ludowego w programie nauczania biologii,** 17 listopada 1965 r. R. Pacult **Rola lekcji wychowawczych w całokształcie pracy wychowawczej.** Stosunkowo dużo referatów dotyczyło zagadnień metodycznych, co wynikało z tego, że w liceum kozielskim przez długi okres pracowali nauczyciele nie mający pełnych kwalifikacji do nauczania w szkole średniej[12]). Drugą przyczyną była stosunkowo duża ilość nauczycieli, rozpoczynających pracę bezpośrednio po ukończeniu studiów. Wiedza metodyczna tych nauczycieli była stosunkowo mała.

Zwiększone zainteresowanie zagadnieniami metodycznymi powodowały także eksperymenty pedagogiczne, przeprowadzane w szkole w latach 1959—1962. Dotyczyły one nauczania zajęć praktycznych i nauczania w zespołach. Tematyka wygłaszanych referatów metodycznych była różna. Dla przykładu: 17 listopada 1950 r. J. Gutowski wygłosił referat **Ocena pracy ucznia,** 7 marca 1955 r. M. Wędzicha. **Typy lekcji i ich zastosowanie w zależności od klasy,** a 29 kwietnia 1970 r. Z. Capi **Indywidualizacja pracy z uczniem w procesie lekcyjnym.** Znaczna ilość wygłaszanych referatów dotyczyła pracy organizacji młodzieżowych. Wygłaszano też referaty poruszające zagadnienia ideologiczne. Poszczególni referenci, opracowując referaty, sięgali do literatury pedagogicznej. Uwzględniali oni ponadto swoje własne doświadczenia uzyskane w codziennej pracy. Temat poruszony przez referenta rozszerzała dyskusja angażująca Radę Pedagogiczną. W celu szczegółowego przedyskutowania tematyki metodycznej nauczyciele pokrewnych przedmiotów tworzyli także komisje przedmiotowe. Początkowo powstała komisja języka polskiego, łącząca nauczycieli humanistów i komisja matematyczna, zrzeszająca nauczycieli matematyki, fizyki i chemii. Komisje te utworzono 21 grudnia 1948

[12]) Przykładowo podaję, że w roku szkolnymi 1950/51 pełne kwalifikacje do nauczania w liceum miało tylko dwóch nauczycieli, dwóch się dokształcało, a reszta przeszła przeszkolenie umożliwiające im nauczanie w liceum (Protokół z konferencji powizytacyjnej z 23 III 1951 r., SA LO Koźle).

roku[13]). Działalność wyżej wymienionych komisji po kilku latach została zawieszona.

Od roku 1964/5 działają na terenie szkoły samokształceniowe zespoły przedmiotowe, będące w pewnym sensie kontynuacją dawnych komisji. W 1970 r. istniały zespoły: humanistyczny, językowy, matematyczno-fizyczny i przyrodniczy. Dyskusje prowadzone na posiedzeniach Rad Pedagogicznych i w zespołach przedmiotowych bardzo często łączone były z omawianiem lekcji koleżeńskich, ogranizowanych przez doświadczonych nauczycieli. Stanowiły one dla nauczycieli młodych stażem wzór do naśladowania, inspirując ich zarazem do doskonalenia własnego warsztatu metodycznego. Lekcje koleżeńskie początkowo były organizowane sporadycznie, lecz do końca lat pięćdziesiątych ustaliła się zasada organizowania czterech takich lekcji w ciągu roku szkolnego. Zasada ta z małymi odstępstwami jest stosowana nadal.

Ważnym elementem doskonalenia pracy nauczycieli były też hospitacje dyrektora szkoły. Szczególną rolę spełniały one w pierwszych latach istnienia szkoły. Dyrektor w tym okresie hospitował od 12 do 15 lekcji w ciągu jednego okresu. W późniejszych latach ilość hospitacji nie odbiegała w zasadzie od zalecanej przez odpowiednie wytyczne władz oświatowych.

Konieczność unormowania życia wewnątrzszkolnego doprowadziła do szeregu dyskusji na posiedzeniach Rady Pedagogicznej, mających na celu opracowanie zasad regulaminu uczniowskiego. Dyskusje te były kontynuowane w organizacjach młodzieżowych i na lekcjach wychowawczych. W ich efekcie 30 sierpnia 1958 r. Rada Pedagogiczna uchwaliła regulamin uczniowski, który zmodyfikowany w 1964 r. — obowiązuje w tej postaci nadal.

Praca nauczycieli zatrudnionych w liceum ograniczała się nie tylko do spraw wewnątrzszkolnych. Byli oni zawsze silnie związani ze swym środowiskiem, aktywnie uczestnicząc w pracach społecznych i pełniąc odpowiedzialne funkcje w organizacjach społecznych i politycznych. Analizując w 1946 roku pracę nauczycieli, dyrektor szkoły W. Czerwiński stwierdzał:

...grono tutejsze chętnie udziela się na zewnątrz, pomimo wydatnej pracy w gimnazjum bierze chętnie udział w pracy kulturalno-oświatowej, przygotowuje i wygłasza odczyty, organizowane przez Związek Za-

[13]) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 21 XII 1948 r., SA LO Koźle.

chodni pod hasłem „Poznajmy Śląsk i Ślązaków"... Stwierdzam tak samo jak po pierwszym okresie konferencyjnym, że grono tutejszego zakładu z niesłabnącym zapałem i energią pracuje i spełnia ze zrozumieniem swoją szczytną rolę pionierską na Opolszczyźnie[14]).

Aktywny w pracy społecznej był W. Czerwiński. Pełnił on funkcję członka miejskiej i powiatowej komisji oświatowej będąc zarazem radnym Miejskiej Rady Narodowej w Koźlu. Bardzo zaangażowany w życiu kulturalnym środowiska kozielskiego był J. Balwirczak. Przygotowywał akademie popularyzujące sylwetki naszych pisarzy, a także wygłaszał dużo odczytów popularyzujących kulturę polską, w tym także kulturę ludu śląskiego. J. Balwirczak przez kilka lat prowadził również ognisko języka polskiego dla nauczycieli szkół podstawowych. Podobne ognisko z fizyki i chemii prowadziła S. Aftarczuk. Zaangażowani w różnych pracach społecznych na terenie miasta i powiatu kozielskiego byli także pozostali nauczyciele.

Podobnie było również w następnych latach. A. Cieciura przez wiele lat był przewodniczącym Zarządu Powiatowego Towarzystwa Szkoły Świeckiej, będąc także działaczem Towarzystwa Wiedzy Powszechnej. Jan Kałuża od wielu lat jest zaangażowany w pracach Ligi Ochrony Przyrody, pełniąc różne funkcje w Zarządzie Powiatowym, m. in. funkcję przewodniczącego. Z. Capi był ławnikiem Sądu Powiatowego w Koźlu. Ten sam nauczyciel od 1968 r. prowadzi ognisko języka rosyjskiego dla nauczycieli szkół podstawowych. Od tego samego roku ognisko zajęć praktyczno-technicznych prowadzi A. Cielecki. R. Pacult pełnił w latach 1967—1969 obowiązki kierownika Powiatowego Ośrodka Metodycznego. Wielu nauczycieli pełniło obowiązki radnych MRN lub PRN, m. in. C. Skowron, W. Czerwiński.

Od wielu lat nauczyciele kozielskiego liceum zaangażowani są w pracach organizowanych przez KP PZPR w Koźlu. Są oni członkami komisji problemowych (H. Zborowska, J. Kałuża, J. Otrębowicz), pełnią funkcję przewodniczących komisji problemowych (R. Pacult — Komisja Historyczna i Komisja d/s Działaczy Ruchu Robotniczego), są członkami Komisji Rewizyjnej KP PZPR (J. Gajdzińska), członkami Plenum i Egzekutywy KP PZPR w Koźlu (R. Pacult). Bardzo zaangażowany w pracę społeczną w Komitecie Powiatowym PZPR był dyrektor szko-

[14]) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 23 II 1946 r., SA LO Koźle.

ły J. Pacławski, pełniąc m. in. funkcję zastępcy kierownika POPP.

Wielu nauczycieli było także zaangażowanych w pracach Związku Nauczycielstwa Polskiego. Uczestniczyli też powszechnie w akcjach wyborczych do Sejmu i rad narodowych, w obchodach 800-lecia miasta Koźla w 1963 r. (szczególnie K. Bugalska) i w obchodach Dni Ziemi Kozielskiej w 1968 r. (szczególnie J. Gajdzińska).

Rada Pedagogiczna, dając wyraz swej społecznej postawie, zawsze uczestniczyła w akcjach społecznych, mających na celu zbiórkę pieniędzy na odbudowę stolicy, budowę pomników itp. Nauczyciele jednogłośnie deklarowali składki na ten cel. Przykładem może tu być comiesięczne opłacanie składek w 1949 r. na odbudowę Warszawy czy też udział w akcji budowy pomnika A. Mickiewicza w Opolu.

25-letni okres pracy Rady Pedagogicznej w Liceum Ogólnokształcącym w Koźlu dowodzi, że nauczyciele tej placówki zawsze byli związani silnie z życiem swojego środowiska, aktywnie uczestnicząc we wszystkich wydarzeniach istotnych dla powiatu kozielskiego.

UCZNIOWIE

W pierwszych latach po wojnie Gimnazjum i Liceum Koedukacyjne w Koźlu było jedyną w powiecie kozielskim szkołą ogólnokształcącą[15]). Mimo to ilość chętnych do nauki w gimnazjum i liceum w niewielkim tylko stopniu przekraczała ilość miejsc, będących w dyspozycji szkoły. Zjawisko to można tłumaczyć skomplikowaną sytuacją ludnościową w powiecie kozielskim, szczególnie w latach 1945—1948[16]). Na wielkość rekru-

---

15) Oprócz gimnazjum i liceum w Koźlu istniała placówka o podobnym charakterze na terenie Młodzieżowego Ośrodka Szkoleniowego w Sławięcicach. Ze względu na specyficzną rolę Ośrodka do istniejącej tam szkoły średniej ogólnokształcącej w zasadzie nie rekrutowano młodzieży z powiatu kozielskiego.

16) W 1945 r. na teren powiatu kozielskiego przybyło przeszło 12 tysięcy repatriantów i przesiedleńców z Polski centralnej. Nie mogli oni jednak na stałe się tu osiedlić ze względu na brak wolnych gospodarstw. Zaistniała konieczność przesiedlenia nadmiaru osadników na tereny innych powiatów i województw. Przeniesienia te rzutowały na liczbę uczniów gimnazjum i liceum.

tacji wpłynęło także stanowisko ludności rodzimej, przeważającej w powiecie, która nie przywiązywała na ogół większej wagi do kształcenia swych dzieci na poziomie średnim. Szczególnie mało atrakcyjna była dla tej ludności szkoła ogólnokształcąca. Sytuacja ta w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych uległa pewnej zmianie. Nadal jednak stosunek uczniów, rekrutujących się z polskiej ludności rodzimej do ilości uczniów, rekrutujących się z ludności napływowej, kształtuje się na niekorzyść tych pierwszych. Czynnikiem zmniejszającym bazę rekrutacyjną do liceum kozielskiego jest także duża ilość szkół średnich zawodowych, powstałych w ostatnich latach w powiecie kozielskim. Są to szkoły o atrakcyjnym szczególnie dla chłopców, profilu kształcenia. Zmniejszyło także bazę rekrutacyjną liceum w Koźlu utworzenie Liceum Ogólnokształcącego w Kędzierzynie. W roku szkolnym 1969/70 (wrzesień) do szkoły uczęszczało 295 uczniów (najwięcej uczniów szkoła liczyła w 1947/48 — 326, a najmniej w roku szkolnym 1958/59 — 157, (por. tabl. VI.).

Od lat do liceum stara się o przyjęcie przeważnie młodzież średnio lub mało uzdolniona. Z reguły także liczba kandydatów w pierwszym terminie egzaminacyjnym jest mniejsza niż ilość miejsc[17]). Uczniowie przyjęci do liceum przeważnie rekrutują się z miasta; liczba uczniów, których rodzice mieszkają na wsi, nigdy w minionym 25-leciu nie przekroczyła liczby uczniów pochodzących z miast (por. tabl. Vl).

Zasadnicze zmiany nastąpiły w liczbie dziewcząt i chłopców, pobierających naukę w Liceum. W okresie powojennym i w początkach lat pięćdziesiątych przeważali chłopcy. Od połowy lat pięćdziesiątych przeważają dziewczęta i przewaga ta systematycznie rośnie. W ostatnich latach uczennice stanowią 2/3 ogółu młodzieży, pobierającej naukę w szkole; na początku roku szkolnego 1969/70 spośród 295 wszystkich uczniów 224 to dziewczęta (por. tabl. VII).

Analiza pochodzenia społecznego uczniów, pobierających naukę w liceum, wykazuje, że wśród uczniów przeważała na ogół

[17]) Np. w 1960 r. na 80 miejsc zgłosiło się do egzaminu przed wakacjami 48 kandydatów, z których zdało egzamin 20 (Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 27 VIII 1960 r., SA LO Koźle).

młodzież rekrutująca się ze środowiska robotniczo-chłopskiego (np. 52,7 proc. w 1945/46 i 51,2 proc. ogółu uczniów w roku szkolnym 1969/70. Jednakże młodzież pochodzenia inteligenckiego stanowiła prawie zawsze najliczniejszą grupę; np. w 1969/70 pochodzenie inteligenckie wykazywało 45,1 proc. uczniów, robotnicze — 42,0 proc. chłopskie — 9,5 proc. ogółu uczniów (por. tabl. VII).

Władze szkolne od początku istnienia szkoły starały się przyjść z pomocą młodzieży, szczególnie rekrutującej się ze środowiska robotniczo-chłopskiego. Przejawiało się to zarówno w pomocy ze strony Komitetu Rodzicielskiego, jak i w pomocy stypendialnej udzielanej przez państwo, której wartość systematycznie rosła, by roku 1969/70 osiągnąć kwotę 100 tys. zł. (por. tabl. IX).

Młodzieży starano się zapewnić dobre warunki do nauki. Uczniowie jednak różnie podchodzili do swych obowiązków. W latach powojennych, generalnie biorąc, zapał młodzieży do nauki był bardzo duży. Chciała ona wtedy nadrobić braki w wykształceniu wynikłe z przyczyn od niej niezależnych. Faktycznie jednak wyniki nauczania były słabe. Pod koniec roku szkolnego 1945/46 promocję do klas wyższych otrzymało 230 osób na 293 klasyfikowanych, co stanowi 78,4 proc., a w roku szkolnym 1946/47 na 262 osoby klasyfikowane promocję uzyskało 227, co stanowi 86,6 proc.[18]).Podobna sytuacja istniała w latach następnych. Rezygnacja z nauki w liceum lub nieuzyskanie promocji do klasy następnej powodowały, że w pierwszej połowie lat pięćdziesiątych każdego roku szkolnego z liceum odchodziło około 80 uczniów[19]). Połowa z nich w ogóle zrezygnowała z dalszej nauki i podejmowała pracę zawodową. Pozostali uczniowie kontynuowali naukę w szkołach zawodowych. W późniejszych latach sytuacja uległa poprawie. W roku szkolnym 1960/61 naukę przerwało jedynie 17 osób. Podobnie było w roku 1969/70. Mimo zmniejszenia odsiewu śródrocznego sprawność szkoły jest nadal stosunkowo mała. W ostatnich latach kształtuje się ona w granicach od 60 do 70 proc. (1965 r. 69 proc., 1969 r. — 64,1 proc.).

18) Protokoły z posiedzeń Rady Pedagogicznej z 2 VIII 1946 r. i 5 VIII 1947 r., SA LO Koźle.

19) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 27 VIII 1960 r., SA LO Koźle.

Rada Pedagogiczna, zdając sobie sprawę z obiektywnych trudności, powodujących małą sprawność szkoły, systematycznie analizowała sytuację i szukała odpowiednich środków zaradczych. Szczególnie dużo uwagi poświęcono temu zagadnieniu w pierwszych latach istnienia szkoły. Wyjaśniono wtedy uczniom przyczyny ich niepowodzeń, zwracając im zarazem uwagę na sposoby uczenia się. Młodzieży, nie mającej odpowiednich warunków materialnych, udzielano pomocy w uzyskaniu podręczników. Dyrekcja i nauczyciele przejawiali stałą troskę o zabezpieczenie odpowiedniej ilości lektury obowiązującej i uzupełniającej. Systematycznie zastanawiano się na posiedzeniach Rady Pedagogicznej i na zebraniach przedmiotowych nad zmianą metod nauczania. Chętnie stosowano też nowe, eksperymentalne metody nauczania, licząc na poprawę wyników.

Poprzez popularyzację uczniów mających dobre wyniki w nauce starano się pokazać młodzieży drogi prowadzące do lepszych rezultatów w pracy szkolnej. Nazwiska tych uczniów ogłaszano w kurendach szkolnych, na specjalnych tablicach lub na apelach. W pierwszej połowie lat pięćdziesiątych przodującym uczniom wręczono dyplomy „Przodownika nauki i pracy społecznej". W późniejszych latach wysyłano do rodziców uczniów bardzo dobrych listy gratulacyjne. W roku szkolnym 1969/70 wprowadzono zasadę wręczania uczniom osiągającym najlepsze wyniki nauczania pism gratulacyjnych.

PRACA WYCHOWAWCZA

Problematyka wychowawcza dominowała w pracy szkoły przez całe 25-lecie. Szczególnie dużo uwagi zwracano na pracę wychowawczą w pierwszych latach istnienia szkoły, kładąc nacisk na integrację młodzieży uczęszczającej do liceum. Młodzież szkolna odnosiła się do siebie nieufnie. Zdarzały się nawet przykłady jawnej wrogości poszczególnych grup regionalnych. Zjawiska te eliminowano z życia szkoły poprzez zacieśnianie więzi między młodzieżą miejscową i napływową, poprzez zaznajamianie młodzieży z polskim charakterem Ziemi Kozielskiej i poprzez szeroko zakrojoną akcję repolonizacyjną. Wysiłki, zmierzające do pełnej integracji młodzieży uczęsz-

czającej do liceum, łączyły się z troską o patriotyczne wychowanie uczniów. Zalecał to niejednokrotnie dyrektor W. Czerwiński, mówiąc m. in.:

Szczególnie na tutejszym terenie należy zwracać uwagę na budzenie i rozpalanie uczuć patriotycznych przez przypominanie nieśmiertelnych wartości dorobku narodowego, przez wpajanie kultu bohaterstwa naszych przodków i dzisiejszych Polaków walczących o wolność, przez budzenie miłości do ziemi rodzinnej i jej piękna, przez rozbudzanie pewnej dumy narodowej z nieprzemijających osiągnięć i wartości, przez podniecanie do coraz większych wysiłków[20]).

Wychowując w duchu patriotycznym, akcentowano konieczność wpajania w młodzież zasad ogólnoludzkiego humanizmu, uczulając ją jednocześnie na niebezpieczeństwa, jakie niesie nacjonalizm i szowinizm. Nawiązując do wydarzeń ostatniej wojny, przypominano młodzieży o doniosłości faktu odzyskania prastarych polskich ziem nad Odrą i Bałtykiem. Wiele mówiono w latach 1945—1948 o konieczności sojuszu państw demokracji ludowej jako gwarancji naszego niepodległego bytu. Te patriotyczne idee, wcielane w życie w codziennej pracy nauczycieli, padły na bardzo podatny grunt.

Młodzież pobierająca naukę w szkole bezpośrednio po zakończeniu wojny patriotyzm swój demonstrowała niejednokrotnie w spontaniczny, wzruszający sposób. Widać to było zarówno na lekcjach w trakcie realizacji odpowiednich części materiału, jak również w trakcie zajęć pozalekcyjnych, w czasie wycieczek, przy okazji spotkań ze społeczeństwem, w czasie obchodów świąt państwowych i ważnych rocznic. Tak zapoczątkowane patriotyczne wychowanie młodzieży kontynuowane było w latach następnych i nadal zagadnieniu temu poświęca się baczną uwagę.

Od pierwszych lat istnienia szkoły mocno akcentowano w pracy wychowawczej konieczność zrozumienia przez młodzież istoty demokracji, a w konsekwencji uzyskania jej pozytywnego stosunku do przemian zachodzących w państwie polskim. Formułując zadania nauczycieli w tym zakresie, dyrektor W. Czerwiński mówił:

Tłumaczyć należy młodzieży, że przez prawdziwą demokrację należy rozumieć poszanowanie w każdym człowieku prawa do wolności, ale w granicach prawa państwowego, prawa do pełnego rozwoju osobowo-

20) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 6 XII 1946 r., SA LO Koźle.

ści człowieka, prawa do udziału w dorobku materialnym i kulturalnym według pracy i uzdolnień[21]).

Młodzież zawsze przejawiała żywe zainteresowanie problemami demokracji, zarówno w przełomowych latach 1945-1947, jak i w okresie późniejszym, w okresie rozwijania i umacniania demokracji socjalistycznej. Wbrew różnorodnym negatywnym wpływom młodzież pobierająca naukę w liceum kozielskim zawsze w praktyce postępowała zgodnie z wpajanymi jej zasadami demokracji socjalistycznej.

Ważnym elementem wychowania w kozielskim liceum było przygotowanie młodzieży do życia w społeczeństwie. Zawsze bardzo mocno akcentowano zarówno w planach wychowawczych szkoły, jak też w ich praktycznej realizacji konieczność przygotowania młodzieży do podjęcia czekających ją obowiązków, do rozwijania jej samodzielności oraz do wyrabiania u niej nawyków dyscypliny społecznej. Uczono młodzież szacunku do pracy, szacunku dla wysiłku ich rodziców i całego społeczeństwa. Uczono tego nie w sposób werbalny, lecz poprzez udział w różnych czynach społecznych i pracach społecznie użytecznych. W trakcie różnych zajęć szkolnych wpajano młodzieży uczucie dumy z osiągnięć naszego kraju, z osiągnięć Opolszczyzny i Ziemi Kozielskiej.

Pracę wychowawczą w kozielskim liceum prowadzono realizując zadania dydaktyczne szkoły. Starano się nigdy nie oddzielać wychowania od nauczania. Treścią wychowawczą nasycone były lekcje różnych przedmiotów. Oczywiście stosunkowo najłatwiej było realizować tematykę wychowawczą na lekcjach wychowawczych, a w ostatnich latach na zajęciach z wychowania obywatelskiego. Oprócz spraw organizacyjnych na lekcjach tych prowadzono dyskusje na tematy społeczno-gospodarcze, polityczne i światopoglądowe. W szerokim zakresie wykorzystywano inicjatywę młodzieży, poszukując ciekawych form prowadzenia lekcji.

Systematyczna praca wychowawcza, poparta autorytetem poszczególnych nauczycieli, dawała pożądane efekty. Młodzież kozielskiego liceum swoim społecznym zaangażowaniem, aktywnością i zdyscyplinowaniem podnosiła rangę szkoły w środowisku. Nieliczne były wypadki niewłaściwego postępowania uczniów, powodujące konieczność wyciągnięcia w stosunku do

21) Tamże.

winnych sankcji. Wysokie uznanie u społeczeństwa i władz oświatowych wywołał fakt wprowadzenia pod koniec lat pięćdziesiątych jednolitego ubioru dla uczniów. Ubiór ten był jednym z czynników zewnętrznych, korzystnie wpływającym na utrzymanie wewnętrznego ładu w szkole.

Problematykę wychowawczą wprowadzano w szkole nie tylko w trakcie realizacji planu dydaktycznego szkoły. Jeszcze silniej była ona wydobywana w pracy organizacji młodzieżowych, w pracy pozalekcyjnej, w realizacji imprez kulturalnych w szkole, w organizowaniu wycieczek i w pracy społecznej uczniów.

ORGANIZACJE MŁODZIEŻOWE

Organizacją cieszącą się największym uznaniem młodzieży przez cały 25-letni okres istnienia szkoły był Samorząd Szkolny. Obejmował on całą młodzież. Pierwsze organizacyjne zebranie Samorządu Szkolnego odbyło się 28 stycznia 1946 r. Wybrano wtedy zarząd oraz omówiono plan i zakres działalności tej organizacji. Zgromadzona na zebraniu młodzież postanowiła, że Samorząd ma pełnić funkcję koordynatora pracy organizacji uczniowskich, rozstrzygać spory zaistniałe wśród uczniów, organizować dyżury uczniów w klasach i na korytarzach, zorganizować świetlicę i czytelnię, przygotować akademie z okazji rocznic państwowych, organizować uroczystości szkolne, redagować gazetkę szkolną[22]).

Aby móc skutecznie realizować zaplanowane zadania, w ramach Samorządu utworzono sekcje. Ilość sekcji, zakres ich działania oraz nazwy ulegały częstym zmianom. W pierwszych latach były to: sekcja prac społecznie użytecznych, higieniczno-gospodarcza i społeczna. W początkach lat sześćdziesiątych działały sekcje: społeczna, kulturalno - rozrywkowa, sanitarno-porządkowa, redakcyjna, naukowa i turystyczno-krajoznawcza. W roku szkolnym 1969/70 istniały sekcje: redakcyjną, kulturalno-oświatowa, sanitarno-porządkowa i gospodarcza. Pracą

22) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 23 II 1946 r., SA LO Koźle.

Samorządu kierował zarząd składający się z przewodniczącego, zastępcy, sekretarza, skarbnika i przewodniczących sekcji. Częścią składową Samorządu była też komisja rewizyjna. W naradach zarządu uczestniczyli także przewodniczący samorządów klasowych.

Organizacja samorządów klasowych wzorowana była na Samorządzie Szkolnym. Narady zarządu odbywały się raz w miesiącu. Corocznie odbywały się zebrania sprawozdawczo-wyborcze, poświęcone ocenie pracy Samorządu Szkolnego, ustaleniu wytycznych do dalszej pracy oraz wyborowi nowego zarządu. W zebraniach sprawozdawczo-wyborczych brali udział delegaci wybrani na zebraniach klasowych.

Praca Samorządu Szkolnego zasłużyła na dobrą ocenę ze strony dyrekcji szkoły. Samorząd wdrażał młodzież do udziału w życiu społecznym, wyrabiał poczucie współodpowiedzialności za pracę całego kolektywu, kształcił umiejętność prowadzenia zebrań i organizowania dyskusji. Najlepiej pracowała sekcja kulturalno-rozrywkowa, uczestnicząc w przygotowaniu wszystkich uroczystości szkolnych. Bardzo dobrze pracowała także sekcja redakcyjna przygotowująca gazetkę ścienną Samorządu. Jej aktualne treści były żywo przyjmowane przez młodzież. W latach 1945—1959 gazetka nosiła nazwę „Szlakiem Białego Orła" w 1959 r. zmieniono nazwę na „Millenium", a od 1967 r. nosi tytuł „Rzeczypospolita Szkolna".

Dobrze pracowała też sekcja sanitarno-porządkowa, organizująca dyżury uczniów na korytarzach i podwórzu szkolnym. Sekcja ta ściśle współpracowała ze szkolnym kołem PCK w utrzymaniu porządku w klasach, czystości osobistej uczniów i w poszanowaniu sprzętu szkolnego. W celu zwiększenia zainteresowania uczniów estetyką szkoły, sekcja organizowała konkursy na najestetyczniej urządzoną klasę. Znaczną inicjatywę przejawiła sekcja społeczna, anagażująca się w realizację prac społecznych na rzecz szkoły i środowiska, w zbiórkę makulatury, w zbiórkę pieniędzy na SFBS (SFBSiI). Sekcja naukowa zajmowała się organizacją pomocy koleżeńskiej dla uczniów mających złe wyniki w nauce, przeprowadzała dyskusje w celu zmobilizowania młodzieży do nauki, organizowała konkursy między klasami i między poszczególnymi uczniami na najlepsze wyniki w nauce. Wyniki tej rywalizacji ogłaszano w gazetce szkolnej. Sekcja ta szczególnie ożywioną działalność przejawia w ostatnich latach. Sekcja turystyczno-krajoznawcza i sportowa

nie przejawiały większej samodzielności, ponieważ organizacją życia turystyczno-krajoznawczego i sportowego zajmowały się SKKT i SKS. Z Samorządem Szkolnym ściśle był związany Sąd Koleżeński, który nie przejawiał jednak większej inicjatywy w rozwiązywaniu sporów zaistniałych między uczniami, nie analizował złego zachowania się niektórych uczniów. Stąd też istnienie tej organizacji Samorządowej było tylko formalne.

Dobra praca Samorządu Szkolnego nie byłaby możliwa bez pomocy Rady Pedagogicznej. Przejawiała się ona m. in. w organizowaniu posiedzeń analizujących pracę Samorządu, w zapraszaniu przedstawiciela Samorządu na niektóre posiedzenia Rady, a także w wyznaczaniu opiekuna Samorządu Szkolnego spośród najbardziej doświadczonych nauczycieli. Pierwszym Opiekunem Samorządu Szkolnego był Józef Balwirczak, pedagog niezwykle oddany młodzieży i bardzo przez nią ceniony. Po nim opiekę nad Samorządem sprawowała Józefa Cichy, wkładająca w tę pracę bardzo wiele zaangażowania i odnosząca w niej poważne sukcesy. Kolejnym opiekunem była mgr Jadwiga Gajdzińska (1963—1967), umiejętnie kontynuująca i rozwijająca pracę swych poprzedników. Od 1967 r. opiekę nad Samorządem Uczniowskim sprawuje mgr Halina Zborowska. Jej inicjatywie i oddaniu w znacznej mierze zawdzięcza Samorząd swoje aktualne osiągnięcia. Nie udało się na podstawie zachowanych akt ustalić nazwisk wszystkich przewodniczących Samorządu Szkolnego. Funkcję tę w latach 1945—1970 pełnili między innymi: Janina Woźniak, Artur Tkocz, Teresa Lewandowska, Izabela Hyla, Konrad Mrozik, Anna Pająk i Krystyna Krzystkiewicz.

Od pierwszych miesięcy istnienia szkoły działał w niej Związek Harcerstwa Polskiego. W latach 1945—1947 organizacja ta przejawiała znaczną żywotność. Początkowo na terenie szkoły istniały oddzielne drużyny żeńska i męska. Drużyna męska, nosząca imię Zawiszy Czarnego, powstała już 20 sierpnia 1945 r. Zorganizował ją uczeń trzeciej klasy gimnazjalnej Marian Szabunio, który był również organizatorem Hufca ZHP na terenie Koźla. Do drużyny należało 52 uczniów. Po okresie ożywienia w pracy drużyna zostaje faktycznie zlikwidowana z powodu rezygnacji M. Szabunio ze stanowiska drużynowego (koniec 1945 r.). Ponowny wzrost aktywności drużyny następuje od chwili, gdy drużynowym został uczeń pierwszej klasy licealnej Bronisław Dąmbski[23]). Harcerze zaangażowali się wtedy w rozwój życia społecznego na terenie szkoły, w realizację

prac społecznych na rzecz szkoły i środowiska oraz w obchody rocznic narodowych. Równocześnie organizowano wycieczki na Górę św. Anny i do innych miejsc w powiecie kozielskim upamiętnionych walką ludu śląskiego o wolność. Członkowie drużyny z pełnym poświęceniem uczestniczyli w akcjach zwalczania pożarów w okolicznych lasach, uzyskując za swą postawę podziękowanie od starosty kozielskiego Franciszka Ciupki.

Mimo zmniejszenia się liczby członków (czerwiec 1946 — 70, maj 1947—37), Drużyna Harcerska im. Zawiszy Czarnego była bardzo żywotna w całym okresie. Po uzyskaniu od Powiatowej Rady Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego baraku przeprowadziła jego remont, uzyskując w ten sposób miejsce do przechowywania 4 łodzi, będących własnością drużyny. Dużo wysiłku włożyli harcerze w organizację życia świetlicowego w szkole. Przy realizacji wszystkich swych zadań nie zapomnieli także o podnoszeniu wyników nauczania, organizując pomoc koleżeńską dla uczniów mających złe wyniki. Członkowie drużyny harcerskiej działali także poza szkołą. Organizowali oni i prowadzili drużyny harcerskie na terenie wsi. W roku szkolnym 1945/46 zorganizowano pięć drużyn harcerskich w Reńskiej Wsi, Większycach, Rogach, Twardawie i w Szkole Podstawowej w Koźlu. Organizatorami tych drużyn byli: Stanisław Hajdun, Mieczysław Czyż, Jan Korbel, Marian Szabunio, Ryszard Stoff. Dobra praca drużyny w znacznej mierze zależała od osobistego zaangażowania jej opiekuna z ramienia Rady Pedagogicznej. Od początku, aż do 1949 r. był nim Kazimierz Orkusz. W latach 1948—1950 praca drużyny słabnie, co prowadzi do faktycznej jej likwidacji. Zbiega się to z likwidacją ZHP na terenie całego kraju.

Żeńska drużyna harcerska, nosząca imię Emilii Plater, została zorganizowana w listopadzie 1945 r. Była to pierwsza drużyna żeńska na terenie powiatu. Pod koniec roku szkolnego 1945/46 drużyna liczyła 40 członków[24]). W późniejszym okresie liczba członków uległa zmianom, ale nigdy stan drużyny nie przekroczył 50 osób. Drużyna żeńska borykała się ze znacznymi trudnościami kadrowymi (brak zastępowych), co rzutowało na efekty jej pracy. Mimo to potrafiła ona zorganizować

23) Tamże.
24) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 2 VII 1946 r., SA LO Koźle.

świetlicę harcerską na terenie szkoły, a także odbyć wiele wycieczek po powiecie. Drużyna brała poza tym udział we wszystkich imprezach i uroczystościach na terenie Koźla, występując razem z hufcem lub niezależnie od hufca. Harcerki ofiarnie angażowały się w pracę społeczną, pomagając w pracy ludziom starym lub organizując imprezy dla środowiska. Opiekunką drużyny była w początkach jej istnienia Stanisława Mudrykówna-Czerwińska.

Kiedy w 1956 r. została reaktywowana działalność Związku Harcerstwa Polskiego, na terenie szkoły została utworzona drużyna harcerska. Działalność jej była jednak bardzo słaba. Wynikało to zarówno z małego zaangażowania opiekunów w pracę organizacji, jak również z ogólnego niedoceniania roli harcerstwa w szkole. Ujemnie na pracę drużyny harcerskiej wpłynęło i to, że jej członkami byli jedynie uczniowie klas młodszych. Pewne ożywienie w pracy drużyny harcerskiej odnotować można dopiero w roku szkolnym 1969/70. Przejawiło się ono w akcji spotkań z działaczami polonijnymi okresu międzywojennego i we włączeniu się harcerzy w pracę społeczno-użyteczną na rzecz szkoły.

Przez pewien okres czasu (1947—1948) istniało na terenie szkoły koło OM TUR. Praca koła ograniczała się do zorganizowania kilku zebrań, wysłuchania kilku referatów i zaprenumerowania pisma „Młodzi idą".

W 1948 r. na terenie szkoły utworzono Związek Młodzieży Polskiej. Trudno przedstawić rozwój i działalność tej organizacji ze względu na brak materiałów archiwalnych. Z tych dokumentów, które się zachowały wynika, że ZMP nie przejawiał zbyt aktywnej działalności. Wprawdzie część młodzieży zrzeszona w tej organizacji miała aspiracje do wywierania decydującego wpływu na życie szkoły, ale słabe wyniki nauczania, utrudniały realizację tych zamierzeń. Rada Pedagogiczna niejednokrotnie analizowała pracę orgnizacji ZMP-owskiej, wskazując na jej niedociągnięcia. Nauczycieli szczególną troską napawał fakt, że część młodzieży zrzeszona w organizacji osiągała niezadowalające wyniki nauczania (np. na półrocze roku szkolnego 1950/51 na 102 członków ZMP oceny niedostateczne uzyskało 38 uczniów)[25]).

25) Protokół z konferencji powizytacyjnej z 23 III 1951 r., SA LO Koźle.

Ogólnie jednak biorąc, ZMP odegrał w szkole pozytywną rolę. Organizacja w końcowym okresie swojego istnienia, potrafiła się zaangażować w walkę o poprawę wyników nauczania, organizując różne formy współzawodnictwa. Stopniowo krystalizowała się też współpraca zarządu szkolnego i zarządów klasowych z dyrekcją i wychowawcami klas. W szeregach organizacji wyrastali aktywiści, którzy w późniejszych latach objęli wiele odpowiedzialnych funkcji w życiu gospodarczym i politycznym. Wśród tych aktywistów w pracy organizacji ZMP-owskiej wyróżnili się Jan Kukla, Roman Kapała, Edward Szparagowski i wielu innych. Aktywnym członkiem organizacji był też Wiesław Derej, jedyny członek PPR spośród uczniów kozielskiego gimnazjum i liceum. Organizacja ZMP-owska przestała istnieć pod koniec 1956 r.

Od 1956 r. do 1958 r. nie było w kozielskim liceum organizacji młodzieżowej o charakterze społeczno-politycznym. Dopiero pod koniec 1958 r. przystąpiono do organizowania Związku Młodzieży Socjalistycznej. Faktycznie jednak organizacja ta na terenie szkoły rozpoczęła działalność w 1959 r. Już po kilku miesiącach istnienia organizacja ZMS-owska mogła poszczycić się poważnymi sukcesami. Systematycznie zaczęto prowadzić szkolenie ideologiczne, włączono się w organizację życia kulturalnego na terenie szkoły, zapewniono pomoc w nauce uczniom mającym złe wyniki oraz zaczęto wydawać okolicznościowe gazetki szkolne.

Dowodem uznania dla pracy szkolnej organizacji ZMS był znaczny napływ uczniów; w roku szkolnym 1959/60 członkami ZMS było 57 uczniów, to jest przeszło 1/3 wszystkich uczniów pobierających naukę w Liceum[26]). W następnym roku liczba członków ZMS wzrosła do 80, przy 193 uczniach w szkole. Przeciętnie biorąc, przez cały okres istnienia ZMS na terenie szkoły ilość członków ZMS wahała się w granicach od 40 do 65 procent ogółu uczniów.

Szkolne koło ZMS przez cały jedenastoletni okres swojego istnienia było mocno zaangażowane w życie szkolne. ZMS-owcy byli organizatorami wszystkich serii Olimpiady o Polsce i Świecie Współczesnym na terenie szkoły. Przejawili też wiele inwencji w zaznajamianiu ogółu uczniów z ważnymi wydarzeniami aktualnymi. Dla uczczenia rocznic historycznych ZMS

[26]) *Dobra robota szkolnej grupy ZMS*, „Trybuna Opolska" nr 65 ABC z 17 III 1960.

organizował sesje popularnonaukowe. Spośród nich na szczególne podkreślenie zasługują sesje organizowane z okazji XX rocznicy powrotu Ziemi Kozielskiej do Ojczyzny (czerwiec 1965 r.), 50 rocznicy Rewolucji Październikowej (listopad 1967 r.) i 100 rocznicy urodzin W. I. Lenina (marzec 1970 r.). Bardzo interesujący przebieg miała sesja popularnonaukowa poświęcona twórczości Henryka Sienkiewicza. Ciekawą formę pracy ZMS stanowiły wieczorki dyskusyjne i spotkania z działaczami młodzieżowymi i partyjnymi. ZMS-owcy inicjowali również i realizowali czyny społeczne, włączając się w porządkowanie parków i zieleńców na terenie miasta, a także w wykonywaniu prac na rzecz szkoły. Szczególnie należy podkreślić bardzo duże zaangażowanie ZMS-owców w budowę sali gimnastycznej.

Działalność ZMS była pozytywnie oceniana przez dyrekcję szkoły i Radę Pedagogiczną, która podobnie jak POP, analizowała systematycznie pracę ZMS-u i wyznaczała spośród siebie opiekunów dla organizacji. Opiekunami tymi byli Tadeusz Swedek (1959—1960), Ryszard Pacult (1960—1967) i Jadwiga Gajdzińska (od 1967 r.). W trakcie realizacji postawionych sobie zadań wyrastał w szeregach szkolnej organizacji ZMS aktyw młodzieżowy. Był on na ogół liczny i oddany organizacji. Szczególnie dużo pracy i osobistego zaangażowania włożyli w działalność ZMS sekretarze Komitetu Szkolnego (przewodniczący Zarządu Szkolnego) ZMS. Funkcję te w latach 1959—1970 pełnili Manfred Gorywoda, Krystyna Dziurlaj, Franciszek Siwiec, Włodzimierz Stępień, Elżbieta Kurowska, Jan Polak, Irena Lenart i Andrzej Mazur.

9 lutego 1946 r. zostało zorganizowane szkolne Koło Ligi Morskiej[27]). Organizacja ta, kierowana przez nauczycielkę Helenę Raksimowicz, cieszyła się w początkowym okresie znaczną popularnością wśród młodzieży. Bezpośrednio po jej zorganizowaniu wstąpiło do niej 120 uczniów. Liga Morska popularyzowała problematykę morską poprzez wygłaszanie na zebraniach referatów, redagowanie gazetki ściennej oraz prenumeratę pism „Morze" i Młodzież Morska". W 1946 r. wygłoszono referaty na temat **Znaczenie morza dla państwa polskiego, Dostęp Polski do morza przed wojną i dziś** i **Znaczenie Odry jako drogi wodnej.** W ramach współpracy ze Związkiem Harcerstwa Polskiego Liga Morska przystąpiła do żeglarskiego

27) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 23 II 1946 r., SA LO Koźle.

szkolenia swoich członków. Po odejściu Heleny Raksimowicz ze szkoły (1947 r.) działalność Ligi ustała, a próby ponownego jej reaktywowania skończyły się niepowodzeniem.

23 października 1949 r. na ogólnym zebraniu młodzieży zostało powołane do życia Koło Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza[28]). Do organizacji zapisało się wtedy 30 uczniów. Młodzież zorganizowana w kole wzięła udział w porządkowaniu grobów żołnierzy radzieckich, poległych w walkach o wyzwolenie Ziemi Kozielskiej, a także uczestniczyła w zbiórkach ulicznych w celu uzyskania funduszy na prezenty gwiazdkowe dla żołnierzy. Od 1950 r. nazwa koła ulega zmianie na Koło Młodzieżowe Ligi Przyjaciół Żołnierza. Kolejna zmiana nazwy następuje w 1962 r. Od tej chwili organizacja nosi nazwę Koła Ligi Obrony Kraju. Jakkolwiek organizacja ta zrzesza ogół młodzieży, to jednak działalność jej jest nikła, praktycznie ograniczając się do redagowania gazetki ściennej, prenumeraty pisma „Czata", sporadycznego przeprowadzania apeli szkolnych i uczestnictwa w olimpiadach organizowanych przez Zarząd Powiatowy LOK.

Od roku szkolnego 1945/46 działało na terenie szkoły Koło Polskiego Czerwonego Krzyża. Organizacja ta w swej działalności nastawiła się na pracę propagandową, polegającą na zaznajamianiu młodzieży z historią i celami organizacji oraz na wpajanie młodzieży zasad higieny. W tym celu organizowano kilkakrotnie kursy ratowniczo-sanitarne oraz urządzono apteczkę szkolną. Włączając się w społeczną akcję budowy sanatorium w Rabce, dla dzieci chorych na gruźlicę, członkowie PCK angażowali się w uliczne zbiórki pieniężne, organizowali też loterie fantowe na terenie szkoły, których dochód przekazano na ten sam cel. Szkolne Koło PCK włączało się także w organizację imprez powiatowych przygotowywanych przez Powiatowe Koło PCK. Społeczne zaangażowanie członków PCK było pozytywnie oceniane przez dyrekcję szkoły i władze powiatowe. Pochlebnie na temat pracy Koła PCK wypowiadała się też prasa, pisząc między innymi o przygotowywaniu eksponatów na wystawę prac Młodzieżowego Czerwonego Krzyża w Australii[29]). Propagandowa i szkoleniowa praca Koła PCK dawała dobre rezultaty. Świadczą o nich sukcesy uczniów liceum

[28]) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 18 XII 1947 r., SA LO Koźle.

[29]) *Na wystawę w Australii*, „Czyn Młodzieży" 1961/62, nr 8.

w konkursach organizowanych przez PCK na terenie szkoły, powiatu i województwa. Między innymi w konkursie „Co wiesz o gruźlicy", organizowanym w 1970 r., pierwsze miejsce w powiecie zdobyła Jolanta Helon. Przez cały okres istnienia Koło PCK współpracowało ściśle z sekcją sanitarno-porządkową Samorządu Szkolnego. Współpraca ta dawała korzystne dla obu organizacji efekty. Spośród nauczycieli w pracę Koła PCK szczególnie zaangażowali się Stanisława Aftarczuk, Józefa Cichy, Stanisława Misiewicz, Wanda Ostojska (nauczycielka szkoły podstawowej) i Halina Imielska.

Od 1948 r. na terenie szkoły istnieje Koło Przyjaciół Związku Radzieckiego. Jego organizatorem i długoletnim opiekunem był Wiktor Florkowski. W późniejszym okresie opiekę nad organizacją pełnili Danuta Bunio, Karolina Straczewska i Zygmunt Capi. Koło w swej pracy nastawiło się na działalność popularyzującą osiągnięcia Związku Radzieckiego. W tym celu wydawano gazetkę ścienną „Przyjaźń — Drużba", organizowano apele i włączono się w organizację akademii i sesji popularnonaukowych tematycznie związanych ze Związkiem Radzieckim. Członkowie koła systematycznie prowadzili korespondencję z młodzieżą szkolną w Związku Radzieckim (Moskwa, Kijów, Leningrad).

Członkowie koła aktywnie uczestniczyli w różnych konkursach, związanych tematycznie z historią ZSRR i jego osiągnięcia mi a jego członkowie zdobywali zaszczytne wyróżnienia. Między innymi w wielkim konkursie „50 lat państwa radzieckiego", organizowanym w 1967 r., Henryk Nikel zajął II miejsce w województwie w pionie szkół średnich. II miejsce zajęła również w tym samym roku Anna Pająk w konkursie „Przyjaźń i Braterstwo" organizowanym przez ZW TPPR w Opolu. Piękny sukces odniosła Renata Kandziora, zajmując w 1970 r. w eliminacjach wojewódzkich Konkursu Recytatorskiego Poezji Radzieckiej pierwsze miejsce i kwalifikując się tym samym do reprezentacji Opolszczyzny na eliminacje centralne w pionie szkół średnich.

Tradycją stało się organizowanie przez Koło Przyjaciół Związku Radzieckiego konkursów piosenki radzieckiej. Pierwszy taki konkurs zorganizowano w 1966 r. Zaangażował on całą młodzież w naukę piosenek rosyjskich i radzieckich. Konkurs ten uzmysłowił młodzieży całą różnorodność i piękno rosyjskiej twórczości wokalnej. Jeden z kolejnych konkursów piosenki został zorganizowany w 1970 r., w ramach obchodów Roku

Leninowskiego w liceum. W konkursie wzięli udział wszyscy uczniowie. Rywalizowały ze sobą zespoły klasowe i soliści. Śpiewano piosenki żołnierskie i frontowe, „czastuszki", ballady ludowe i liryki Okudżawy. Imprezę wysoko ocenili przysłuchujący się występom przedstawiciele władz partyjnych i administracyjnych powiatu kozielskiego. I sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR w Koźlu mgr Stanisław Składowski napisał z tej okazji w księdze pamiątkowej:

W imieniu kierownictwa Komitetu Powiatowego przekazuję gratulacje i wysokie uznanie dla całego grona nauczycielskiego i młodzieży, która wykazała dużą ambicję w tym szlachetnym współzawodnictwie. Impreza Wasza miała duże walory wychowawcze i dostarczyła wszystkim wiele wrażeń.

Zdobywczyni pierwszego miejsca w grupie solistów, Teresa Iwaniszewska, zakwalifikowała się do eliminacji powiatowych, gdzie powtórzyła swój sukces. Na eliminacjach wojewódzkich również zdobyła pierwsze miejsce i awansowała do centralnych eliminacji w Inowrocławiu, gdzie odniosła kolejny sukces, kwalifikując się na Festiwal Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze.

Organizacją, która cieszyła się dużą popularnością wśród uczniów w latach 1960—1970, była Liga Ochrony Przyrody. Na podstawie zachowanej dokumentacji nie udało się ustalić daty utworzenia Szkolnego Koła LOP. Prawdopodobnie powstało ono pod koniec lat pięćdziesiątych bo już w początkach 1961 roku zanotowało na swym koncie znaczne sukcesy. Ryszard Puchalski, jeden z członków koła, pisał w marcu 1961 r. do redakcji „Trybuny Opolskiej":

Zbudowaliśmy (tj. Szkolne Koło LOP — R. P.) 30 karmników, 30 domków dla sikorek, oczyściliśmy niektóre skwery, uporządkowaliśmy park miejski w Koźlu. Otaczamy opieką znajdujące się w pobliżu szkoły nieliczne już w Polsce magnolie. 12 kwietnia przystąpiliśmy do instalowania w parku domków dla szpaków i sikorek[30]).

Od końca 1961 r. aktywność Szkolnego Koła Ligi Ochrony Przyrody maleje. Dopiero w 1965 r. nowy opiekun, Jan Kałuża, nadaje organizacji właściwą rangę. Systematycznie zaczynają się odbywać, prowadzone w ciekawy sposób zebrania. Koło redaguje gazetkę „Przyroda wokół nas", organizuje wycieczki do rezerwatów przyrody, uczestniczy w zadrzewianiu nieużytków i inwentaryzuje parki w Większycach, Komornie

[30]) *Dar dla skrzydlatych śpiewaków*, „Trybuna Opolska" nr 97 ABC z 25 IV 1961 r.

i Koźlu. Członkowie często organizują zgaduj-zgadule na tematy przyrodnicze, wystawy fauny i flory na znaczkach pocztowych (współpracując ze szkolnym Kołem Filatelistycznym) i wystawy fotograficzne (między innymi wystawa prac Stanisława Kubika „Przyroda w fotografii"). Działalność koła nie ogranicza się tylko do pracy wewnątrzszkolnej, bowiem z inicjatywy opiekuna członkowie założyli kilka kół LOP w szkołach wiejskich, między innymi w Polskiej Cerekwi, Maciowakrzu, Łanach i Poborszowie.

W kwietniu 1970 r. Koło LOP zorganizowało wystawę swojego dorobku, która cieszyła się dużym zainteresowaniem. Zwiedziło ją wielu uczniów z terenu całego powiatu. Zwiedzając wystawę, sekretarz KP PZPR w Koźlu Eugeniusz Broczkowski napisał do Kroniki Koła LOP: **Wystawa wspaniała, obrazuje bogaty dorobek koła LOP przy LO w Koźlu.** Podobną opinię wyraził przewodniczący PPRN w Koźlu Waldemar Krawczyk, pisząc: **Wystawa pomysłowa, celowa, wychowawcza i godna szerszego rozpropagowania**[31]).

Aktywnie w pierwszych latach istnienia szkoły działała spółdzielnia uczniowska. Utworzono ją 1 kwietnia 1946 r. Członkami spółdzielni zostało wtedy 127 uczniów[32]). Praca spółdzielni koncentrowała się wokół sklepiku uczniowskiego prowadzonego w roku szkolnym 1945/46 przez Andrzeja Krasa. W następnym roku spółdzielnia otwarła drugi sklepik. Zrzeszona w spółdzielni młodzież, zapoznawała się z zasadami prowadzenia ksiąg spółdzielczych i z zasadami organizacyjnymi handlu. Spółdzielnia uzyskiwała znaczne dochody, z których część przeznaczono na pokrycie kosztów wycieczek dla najbiedniejszych udziałowców, a część — na dalszy rozwój spółdzielni. W 1948 r. spółdzielnia zakupiła narzędzia introligatorskie, zamierzając zorganizować punkt oprawy książek. Około 1950 r. działalność spółdzielni zanika. Spółdzielnia wznowiła działalność dopiero w 1965 r. i z pozytywnymi rezultatami prowadzi ją nadal.

Oprócz scharakteryzowanych wyżej istniały w liceum również inne organizacje, ale ich działalność nie miała w historii szkoły większego znaczenia. Przez krótki okres czasu działało Koło Ligi Lotniczej i komórka Towarzystwa Burs i Inter-

31) Kronika Szkolnego Koła Ligi Ochrony Przyrody, SA LO Koźle.

32) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 2 VII 1946 r., SA LO Koźle.

natów. Istniało także Koło Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy (potem Społecznego Funduszu Budowy Kraju i Stolicy) i Koło Społecznego Funduszu Budowy Szkół (potem Społecznego Funduszu Budowy Szkół i Internatów). Dwie ostatnie organizacje miały charakter masowy. Z zadań tych organizacje wywiązywały się dobrze, szerszej działalności propagandowej i wychowawczej organizacje te jednak nie prowadziły.

PRACA POZALEKCYJNA

Istotnym czynnikiem przyspieszającym realizację dydaktyczno-wychowawczych celów szkoły była praca pozalekcyjna. Rozwijano ją w kółkach przedmiotowych, kółkach zainteresowań. Działalność ich przechodziła różne koleje losu. Niektóre z kółek pracowały przez krótkie okresy czasu, inne zmieniały nazwy i formy pracy. Na małą stabilność kółek przedmiotowych i kółek zainteresowań wpływały częste zmiany nauczycieli uczących w liceum. Większość nauczycieli chętnie prowadziła kółka (mimo że do 1960 r. praca w nich nie była opłacana), ponieważ widziała konieczność rozwijania uzdolnień młodzieży i zdawała sobie sprawę, że kółka pomagają w uzyskaniu lepszych wyników w nauce.

Jednym z pierwszych kółek przedmiotowych utworzonych w szkole było kółko geograficzne. Powstało ono w kwietniu 1946 r. Członkowie kółka pracowali wtedy nad opanowaniem znajomości mapy. Po wysłuchaniu wykładu przygotowanego przez nauczyciela lub przez ucznia młodzież dyskutowała nad tematem i przeprowadzała ćwiczenia praktyczne w klasie lub terenie. Członkowie kółka porządkowali także poniemieckie pomoce naukowe, segregując je i przyklejając na nich napisy polskie. W późniejszych latach członkowie kółka wykonywali pomoce do nauki geografii (wykresy, albumy) i pod kierunkiem nauczyciela urządzali gabinet geograficzny. Kółko geograficzne prowadzili nauczyciele geografii Jan Szewczuk, Józef Adamów, Emilia Sosin, Stefania Ziemska i Maria Wędzicha.

W roku szkolnym 1945/46 powstało także kółko polonistyczne. Zmieniało ono często nazwę na kółko literackie, filologiczne lub recytatorskie. Praca w kółku polegała na przygotowaniu referatów, organizowaniu podwieczorków literackich w auli

i świetlicy i rozbudzaniu zamiłowania do literatury polskiej. Członkowie gromadzili w pierwszych latach istnienia kółka przykłady piękna gwary śląskiej, opracowując dzienniczki słów i zwrotów używanych przez lud śląski oraz zapisując piękne legendy, opowieści rodzimych mieszkańców powiatu kozielskiego. Bardzo często przygotowywali także część artystyczną na akademie szkolne. Opiekunami kółka polonistycznego byli między innymi: Józef Balwierczak, Józefa Cichy, Maria Fernezy i Jadwiga Gaidzińska.

Kółko biologiczne w pierwszym okresie istnienia 1947—1950 przystosowywało poniemieckie pomoce naukowe do wykorzystywania ich na lekcjach biologii. Po 1950 r. członkowie przystąpili do organizacji pokoju hodowlanego. Założono w nim hodowle roślin i urządzono akwaria. Zagospodarowano także działkę szkolną. W latach 1960—1962 działalność kółka została przerwana w związku z brakiem etatowego nauczyciela biologii. Jego reaktywowanie stało się możliwe z chwilą objęcia w 1962 r. stanowiska nauczyciela biologii i chemii przez Jana Kałużę. W oparciu o grupę młodzieży wykazującej zainteresowania biologiczne przystąpił on do zagospodarowywania pokoju hodowlanego. Zwiększono ilość akwariów i podjęto w nich hodowle raków, ryb i mieczaków. Wszystkie rośliny znajdujące się w pokoju hodowlanym zostały przez członków kółka opisane. Zajęcia kółka często odbywały się na działce szkolnej i na terenie kozielskiego parku. Cennym osiągnięciem kółka w ostatnich latach jest wzbudzenie większego zainteresowania członków zagadnieniami biochemicznymi, jak również problemem ochrony przyrody. Pracą w kółku biologicznym wyróżnili się między innymi Roman Ausobski, Janusz Czaykowski i Elżbieta Mazur. Opiekunami kółka biologicznego oprócz Jana Kałuży byli między innymi: Andrzej Wisłocki, Antoni Cieciura i Tadeusz Komosa.

Aktywną działalność przejawiało również kółko historyczne. Dokładnej daty jego powstania nie udało się ustalić. Na podstawie zachowanych materiałów można przyjąć, że kółko istniało przed 1947 r. Jego opiekunami byli Aleksander Kelar, Władysława Baraniecka, Barbara Brągiel, Julia Jaciów, Tadeusz Swedek i Ryszard Pacułt. Praca kółka pozostawała w ścisłym związku z zainteresowaniami uczniów, dotyczącymi w głównym stopniu problematyki Śląska, a w szczególności przeszłości historycznej Koźla i Ziemi Kozielskiej. Członkowie opracowywali referaty, które wygłaszali potem na zebraniach. Wokół wygłoszonego

referatu wywiązała się zwykle dyskusja, która niejednokrotnie była podstawą do opracowania trasy wycieczki po Ziemi Kozielskiej czy Opolszczyźnie. Oczywiście praca kółka nie ograniczała się tylko do problematyki śląskiej: uczniowie zaznajamiali się ze szczegółami ważnych wydarzeń historycznych, związanych z obchodzonymi rocznicami, często dyskutowali na zebraniach nad interesującymi artykułami publikowanymi przez czasopisma historyczne. Kółko redagowało gazetkę ścienną „Przez stulecia". Członkowie kółka wykonywali również pomoce naukowe do nauki historii i naprawiali zniszczone.

Bardzo ważną dziedziną pracy kółka było zbieranie dowodów polskości Ziemi Opolskiej (książki, prasa, dokumenty), zbieranie starych monet, banknotów, starej broni i innych przydatnych do nauczania historii eksponatów. Prace zbieracką rozpoczęli w 1960 r. członkowie kółka, a podjęła ją cała młodzież. Po kilku latach, gdy zbiory się powiększyły i na ich przechowywanie nie wystarczyły szafy znajdujące się w gabinecie historycznym, wygospodarowano w szkole małą salkę, w której urządzono w 1967 r. kącik muzealny. W pracy nad jego urządzeniem wyróżnili się uczniowie Jan Polak i Paweł Owsiński. Na temat kącika historycznego niejednokrotnie pisała prasa. Między innymi „Trybuna Opolska" w dniu 10 marca 1969 r. podkreśliła:

Młodzi zapaleńcy potrafili zgromadzić w swym kąciku muzealnym wiele cennych przedmiotów, okazów białej broni, wyrobów rzemiosła, średniowiecznej ceramiki, starych druków itp. Zwracają zwłaszcza uwagę pamiątki z okresu powstań śląskich — odznaczenia powstańcze, prasa, ulotki. Osobliwością zaś jest zbiór kul armatnich z okresu wojen napoleońskich... oraz gliniane naczynia z okresu kultury łużyckiej.

Kącik muzealny i znajdujące się w nim eksponaty wykorzystuje się do uatrakcyjnienia lekcji historii. Umożliwia się także chętnym jego zwiedzenie; wśród odwiedzających było wielu nauczycieli z terenu powiatu i województwa, dużo też było uczniów z Koźla i ze szkół podstawowych z terenu powiatu. Zwiedzający wpisywali swe uwagi do książki pamiątkowej; czytamy w niej między innymi:

Urok tego skromnego kącika zabytków muzealnych jest wielki. Jesteśmy pełni uznania dla pracy włożonej w jego urządzenie. Niewątpliwie kącik ten zbliżył uczniów do historii (28. III. 1968 r.).

Nie potrafimy w prostych słowach wyrazić pełni naszego zachwytu nad pięknem i urokiem tego ciekawego kącika muzealnego. Możemy

tylko stwierdzić, oczywiście z największą przyjemnością, że z tak pięknymi zbiorami sztuki nie spotkaliśmy się w żadnej innej szkole (25 III 1969 r.).

Oglądając zbiory tutejszego liceum doznaje się zwiększonego uczucia szacunku dla tradycji tej pięknej polskiej ziemi i jej mieszkańców (7. IV. 1970 r.[33]).

Prace nad dalszym wzbogaceniem zbiorów kącika muzealnego kontynuuje się nadal. Od kilku lat opieką nad zbiorami, nad ich uporządkowaniem i opisaniem wyróżnia się Paweł Noakowski.

Oprócz scharakteryzowanych wyżej kółek przedmiotowych działały też przez pewien czas kółka: fizyczne, chemiczne, matematyczne, filologiczne i kółko języka rosyjskiego. Przyczyniły się one niewątpliwie do rozbudzenia zainteresowań danym przedmiotem wśród uczniów. Widocznym dowodem tego są sukcesy uczniów na olimpiadach (m. in. Andrzeja Madeja i Bogusława Hajduka). Bliższe przedstawienie działalności tych kółek jest jednak niemożliwe ze względu na brak odpowiednich materiałów archiwalnych.

Obok kółek przedmiotowych istniały na terenie szkoły kółka zainteresowań. Wśród nich na uwagę zasługuje zwłaszcza kółko dramatyczno-muzyczne. Szczególna jego aktywność przypada na lata 1945—1950, gdy pozostając pod opieką Józefa Balwirczaka, Józefy Cichowej i Eleonory Jorkasz odegrało bardzo poważną rolę w zaznajamianiu społeczeństwa powiatu z pięknem polskiej poezji i urokiem polskich tańców ludowych Członkowie kółka przygotowywali przedstawienia teatralne, które wystawiali w auli szkolnej dla swych kolegów, dla rodziców i mieszkańców Koźla, i z którymi następnie wyjeżdżali w teren. Dzięki inicjatywie członków kółka w początkach 1947 roku wykonano w auli scenę, co poprawiło znacznie warunki występów teatralnych i imprez słowno-muzycznych. Nie sposób odnotować wszystkich imprez organizowanych przez kółko; dla przykładu wymieńmy tylko akademię z okazji 200-lecia urodzin T. Kościuszki (1946 r.), akademie w rocznice wyzwolenia Śląska (1946, 1947, 1948 r.) i akademie poświęcone przyjaźni polsko-radzieckiej, między innymi w 1948 i 1949 r.

Cenione i lubiane były poranki poświęcone ważnym wydarzeniom historycznym. Wzruszający był zwłaszcza poranek

[33]) Księga Pamiątkowa Kącika Muzealnego przy Liceum Ogólnokształcącym w Koźlu.

poświęcony powstaniu styczniowemu, zorganizowany 22 stycznia 1948 r.

Z przedstawień teatralnych na uwagę zasługują „Jasełka", często wystawiane w okresie zimowym, a przede wszystkim inscenizacja dramatu Kazimierza Gołby „Lompa". Traktująca o wydarzeniach Wiosny Ludów (1948) na Śląsku, sztuka miała szczególną wówczas wymowę polityczno-wychowawczą wobec zachodzących procesów integracyjnych. Odegrano ją dwukrotnie w 1946 r. W 1948 r. zrealizowano dwukrotnie przedstawienie „Tenor szewcem — szewc tenorem" połączone z występem chóru szkolnego. W następnych latach wystawiono także fragmenty „Balladyny" Juliusza Słowackiego[34]).Ze spektaklami tymi zespół wyjeżdżał na wieś. m. in. występował w Bierawie, Gościęcinie i Sławięcicach. Młodzi aktorzy potrafili w czasie przedstawienia nawiązać serdeczny kontakt z widownią. Wyjazdy w teren dawały dużą satysfakcję młodzieży i mobilizowały ją do dalszej pracy[35]).

Po 1950 r. działalność kółka słabnie. Wprawdzie istnieje ono nadal, ale jego praca ogranicza się głównie do przygotowywania części rozrywkowej na akademie szkolne. Bardziej uzdolnieni uczniowie szukają innych możliwości rozwijania talentu, pracując w zespołach teatralnych organizowanych przy Powiatowym Domu Kultury w Koźlu. Między innymi wielu uczniów pracuje w zespole teatralnym „Nawojka" (1958—1962 r.). Wśród nich byli Janina Woźniak i Ryszard Pikard — uczestnik centralnych eliminacji ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego (1961 r.). Brak zainteresowania pracą kółka dramatycznego ze strony dyrekcji i Rady Pedagogicznej powoduje całkowity zanik jego działalności (połowa 1965 r.).

W początkach lat pięćdziesiątych od kółka dramatyczno-muzycznego oddzieliło się kółko wokalno-muzyczne i taneczne. To drugie właściwie działalności na szerszą skalę nie rozwinęło, a kółko wokalno-muzyczne po okresie ożywienia (1953—1957) pod koniec lat pięćdziesiątych przestało istnieć. Próbowano je reaktywować w 1968 r.; właściwa działalność kółka rozpoczęła się jednak dopiero w roku szkolnym 1969/70, kiedy opiekę nad nim (już jako chórem szkolnym) objął Jan Jeński.

---

[34]) Cz. Kurek, *Teatr szkolny*, w: *Oświata na Opolszczyźnie w latach 1945—1959*, pod red. T. Musioła, Katowice 1961, s. 244—245.

[35]) Relacja nagrana na taśmie magnetofonowej opiekunów kółka dramatycznego — Józefa Balwirczaka i Józefy Cichowej, SA LO Koźle.

Przez pewien czas działały w szkole także: kółko malarskie, prowadzone przez Józefa Balwirczaka, kółko dekoracyjne prowadzone przez Jerzego Józiaka i kółko fotograficzne prowadzone przez Antoniego Cieciurę. Przez cały czas istniało Szkolne Koło Sportowe. Opiekunami jego byli nauczyciele wychowania fizycznego: Józef Flasza, Maria Łuczkiewicz, Jerzy Józiak, Józef Szołdra, Tadeusz Sarapuk, Adolf Mikołajewicz, Krystyna Bugalska i Jan Dziadkowiec. Pracowano w sekcjach koszykówki, piłki nożnej, siatkówki, lekkoatletycznej i gimnastycznej. Mimo trudnych warunków lokalowych, członkowie kółka odnieśli wiele sukcesów w rozgrywkach na terenie powiatu, niejednokrotnie zdobywając czołowe miejsca wśród szkół średnich powiatu kozielskiego. Między innymi — drużyna siatkówki dziewcząt zdobyła I miejsce w rozgrywkach powiatowych w roku szkolnym 1964/65 i 1966/67. Bardzo cenną imprezą, prowadzoną systematycznie przez kilka ostatnich lat, była spartakiada szkolna, tradycyjnie organizowana w czasie trwania pisemnych egzaminów dojrzałości. Dodatkowym bodźcem mobilizującym poszczególne klasy do walki o uzyskanie dobrych wyników był proporzec przechodni ufundowany przez Komitet Rodzicielski.

Od 1958 r. istnieje na terenie szkoły Szkolne Koło Filatelistyczne. Założycielem kółka i jego pierwszym opiekunem był Wiktor Florkowski. W latach 1963—1970 opiekę nad kółkiem sprawował Ryszard Pacult. Kółko poza zaopatrywaniem swych członków w walory filatelistyczne prowadziło szeroką akcję szkoleniową, która dawała pozytywne rezultaty, czego dowodem są sukcesy członków kółka na wojewódzkich i centralnych eliminacjach Młodzieżowego Konkursu Filatelistycznego „Maraton". Członkowie kółka trzykrotnie reprezentowali filatelistów ze szkół średnich Opolszczyzny na eliminacjach centralnych. Byli to Andrzej Grzegorczyk (1965 — zdobył 3 miejsce), Alojzy Kirchniawy (1966 — 12 miejsce) i Marek Stysiak (1967 — 10 miejsce). Członkowie kółka systematycznie prowadzili „Kącik Filatelisty" i okresowo organizowali konkursy i pokazy filatelistyczne. Zakres pracy i jej charakter powodował, że zainteresowanie kółkiem ze strony uczniów było duże. Przeciętnie należało doń około 60 uczniów. W pracę kółka szczególnie mocno byli zaangażowani, oprócz wyżej wymienionych uczestników „Maratonu", Franciszek Siwiec i Paweł Noakowski.

Od 1954 r. istniało Szkolne Koło Turystyczno-Krajoznawcze prowadzone przez Marię Wędzichę. W 1964 r. SKKT zostało zbiorowym członkiem PTTK przy Oddziale Ziemi Kozielskiej, biorąc czynny udział w organizowanych przezeń imprezach. Głównym zadaniem SKKT było propagowanie turystyki w szkole i środowisku. Koło redagowało gazetkę, w której przedstawiano interesujące rejony turystyczne oraz umieszczano sprawozdania i refleksje z odbytych wycieczek, obozów i rajdów. Członkowie kółka często organizowali pogadanki, „zgaduj — zgadule", ogniska i wieczornice popularyzujące turystykę, korzystając przy tym z przeźroczy, filmów, widokówek oraz własnych zestawów zdjęć. Uczniowie zrzeszeni w SKKT poprzez własny przykład szerzyli kulturę turystyczną; na obozach i wycieczkach często podejmowali prace społeczne przy porządkowaniu zieleńców, sadzeniu drzewek itp. Dysponując licznym sprzętem turystycznym, zdobytym jako nagrody na rajdach i zakupionym z nagromadzonych funduszy, Koło wypożyczało go uczestnikom wycieczek szkolnych. Wielu członków SKKT, zdobywając umiejętności organizatorskie w szkole, po jej opuszczeniu brało czynny udział w szerzeniu turystyki na wyższych uczelniach i zakładach pracy, przyczyniając się do rozpowszechniania tej formy aktywnego wypoczynku. W pracy SKKT wyróżnili się: Jan Bagsik, Andrzej Madej, Henryk Sienkiewicz, Teresa Sasińska, Krystyna Niczek, Zofia Szumlakowska i Ewa Głowacka.

IMPREZY KULTURALNE

Wszystkie organizacje i kółka, podobnie jak Rada Pedagogiczna, zakładały w swych planach pracy przygotowywanie imprez kulturalnych na terenie szkoły. Miały one różny charakter; często były to uroczystości związane ze świętami państwowymi i rocznicami. Były też imprezy o charakterze rozrywkowym. Większość z nich skupiła się w świetlicy szkolnej, a w okresie gdy szkoła świetlicy nie posiadała, tj. przed 11 października 1947 r.[36]), uroczystości organizowano w auli lub w klasach.

[36]) Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej z 18 XII 1947 r., SA LO Koźle.

Świetlica szkolna od początku stała się miejscem spotkań młodzieży; tam można było przeczytać prasę, podyskutować czy potańczyć. W świetlicy organizowano też wieczorki, na których uczniowie wygłaszali referaty. Tematyka była różna. Np. w 1947/48 r. wygłoszono referaty zatytułowane: **Telewizja** (wygłosił Janusz Kocowski), **o fotografowaniu** (Janusz Czerkawski) i **Promienie kosmiczne** (Zdzisław Kurdziel), a w roku następnym **Stanisław Wyspiański i jego twórczość, Warunki życia młodzieży w różnych krajach** i **Lenin jako przywódca robotników.**

W latach pięćdziesiątych życie świetlicowe stopniowo, lecz systematycznie zanika. Dopiero w 1957 r., po uruchomieniu czytelni w pobliżu biblioteki, następuje jego ponowne ożywienie. W 1966 r. świetlica uległa likwidacji, a jej pomieszczenie przeznaczono na gabinet polonistyczny. W tym samym czasie zlikwidowano czytelnię. Dopiero w roku 1969/70 młodzież zaadaptowała salę w piwnicy na swój klub, który stał się miejscem spotkań, zebrań i wieczorków rozrywkowych.

Ważnymi wydarzeniami w życiu kulturalnym szkoły były akademie organizowane z okazji rocznic i świąt państwowych. Corocznie organizowano akademię z okazji Dnia Wojska Polskiego, rocznicy Rewolucji Październikowej, rocznicy wyzwolenia Śląska lub rocznicy wyzwolenia Ziemi Kozielskiej, Święta Kobiet i Święta 1 Maja. Oprócz tego organizowano akademie w związku z rocznicami obchodzonymi w danym roku. W pierwszych latach powojennych akademie często powtarzano dla mieszkańców miasta. Część artystyczna tych akademii stała na dobrym poziomie i była serdecznie przyjmowana przez uczestników. W niektórych latach organizowano też apele szkolne, często połączone z krótkim programem artystycznym.

Zawsze bardzo uroczyście było organizowane rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego. Uczestniczyli w nim, oprócz nauczycieli i uczniów, rodzice i przedstawiciele władz terenowych. Jedną z takich uroczystości opisała „Trybuna Opolska":

Inauguracja nowego roku szkolnego wypadła najokazalej w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym im. H. Sienkiewicza w Koźlu. Przy dźwiękach orkiestry PDK oraz fanfar i werbli 560 dziewcząt i chłopców z nowym sztandarem szkolnym na czele przemaszerowało ulicami Koźla. Następnie młodzież, licznie przybyli rodzice, zaproszeni goście i grono nauczycielskie zebrało się w auli szkolnej. Zebranych w serdecznych słowach powitał gospodarz uroczystości mgr Tadeusz Swedek. Z kolei dyrektor Liceum Antoni Cieciura udekorował czerwonymi szarfami 15-lecia

Polski Ludowej dwie jubilatki szkoły: Krystynę Dziurlaj i Marię Dzido. Przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego Stanisław Chyla wręczył im specjalne upominki książkowe[37].

Uczestniczący w uroczystościach rozpoczęcia roku szkolnego uczniowie klas ósmych (pierwszych) składali ślubowanie, którego treść brzmiała:

Przyrzekam uroczyście, że z chwilą wstąpienia w mury tej szkoły będę strzec Jej honoru, Jej Sztandaru, będę starać się być Jej godny swoim postępowaniem w ciągu swojego w niej pobytu. Przyrzekam sumiennie wypełniać obowiązek ucznia, jakim jest rzetelna i wytrwała praca w celu zdobycia wiedzy, aby stać się w przyszłości wykształconym, kulturalnym i pożytecznym obywatelem Polski Ludowej.

Niezwykle uroczysty charakter miało wręczenie szkole sztandaru. Nastąpiło to w dniu 26 kwietnia 1959 r. Wręczając sztandar przedstawicielom szkoły, przewodniczący Prezydium PRN w Koźlu Jan Krakowiak stwierdził:

W imieniu społeczeństwa powiatu kozielskiego wręczam sztandar Państwowemu Liceum Ogólnokształcącemu w Koźlu. Od dnia dzisiejszego będzie on symbolem waszego życia szkolnego. Strzeżcie jego godności i honoru. Niechaj słowa wpisane na sztandarze — Ojczyzna i Nauka — staną się symbolem rzetelnej i wytrwałej nauki i pracy dla dobra Polski Ludowej[38].

Interesującymi imprezami były spotkania nauczycieli i uczniów z władzami polityczno-administracyjnymi powiatu, lub z przedstawicielami władz wojewódzkich. Pierwsze z takich spotkań odbyło się 9 kwietnia 1961 r. Następne zorganizowano 27 stycznia 1962 r., 3 maja 1963 r., 17 marca 1965 r., 27 lutego i 30 kwietnia 1970 r. Były one okazją do porozmawiania z przedstawicielami władz partyjnych i administracyjnych o problemach interesujących młodzież i grono pedagogiczne. Jednocześnie w czasie tych spotkań szkoła przedstawiała gościom swój dorobek naukowy i kulturalny. Dużo pożytku przyniosły też wszystkie imprezy związane z Konkursami Czytelniczymi i Olimpiadami o Polsce i Świecie Współczesnym. Wielu przeżyć dostarczały młodzieży spotkania z aktorkami, sportowcami i dziennikarzami. Spotkania te były jednak organizowane sporadycznie. Przez pewien czas (1962—1966) przyjeżdżała do szkoły Opolska Orkiestra Symfoniczna, która dawała w auli koncerty dla młodzieży.

---

[37] *Witaj szkoło*, „Trybuna Opolska" nr 209 ABC z 2 IX 1959 r.
[38] Księga Pamiątkowa Państwowego Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu.

Bardzo lubiane przez młodzież były wieczorki taneczne ogólnoszkolne i klasowe, połączone zwykle z krótką częścią artystyczną (piosenki, skecze) i konkursami. Ich organizatorami były poszczególne klasy lub organizacje młodzieżowe. Wieczorki odbywały się systematycznie przez całe dwudziestopięciolecie, z wyjątkiem pierwszej połowy lat sześćdziesiątych, kiedy to zorganizowano ich bardzo mało.

WYCIECZKI

Jedną z najlepszych form kształtowania odpowiednich wzorów wychowawczych były wycieczki. Odegrały one bardzo istotną rolę w budzeniu i umacnianiu uczuć patriotycznych oraz pogłębianiu procesów repolonizacyjnych i integracyjnych. Wycieczek organizowanych przez szkołę było jednak stosunkowo mało i stosunkowo mały był w nich udział uczniów. Chcąc by w wycieczce uczestniczyli w miarę możności wszyscy uczniowie danej klasy, Komitet Rodzicielski przekazywał na jej cel pewne sumy pieniężne, umożliwiając udział uczniom źle sytuowanym materialnie. Celem wycieczek były zakłady pracy, miejsca walk powstańczych, pomniki architektury i okolice o szczególnych walorach krajobrazu. Najczęściej odwiedzano Górę św. Anny, Kraków, Oświęcim, Zakopane, Pieniny, Kotlinę Kłodzką i Beskidy. O ilości wycieczek, czasie ich trwania informuje tablica X.

PRACA SPOŁECZNA MŁODZIEŻY

Praca społeczno-użyteczna młodzieży na rzecz szkoły i środowiska była jedną z istotnych form realizacji planów wychowawczych Rady Pedagogicznej i organizacji młodzieżowych. Poświęcano jej zawsze dużo uwagi. Podstawowym elementem pracy społecznej na rzecz szkoły było porządkowanie budynku szkolnego i jej otoczenia, naprawa i wykonywanie pomocy naukowych, remonty mebli i sprzętu oraz pomoc przy pracach remontowych wykonywanych przez przedsiębiorstwa. W latach

1945—1948 dominowała praca, której celem było porządkowanie budynku. Polegała ona na oczyszczaniu piwnic, izb lekcyjnych i strychów, na malowaniu ścian, drzwi i okien oraz na estetycznym urządzaniu pomieszczeń szkolnych. W późniejszym okresie młodzież porządkowała głównie otoczenie szkoły, budowała lodowisko, boisko szkolne (1955 r.),wykonywała wspólnie z rodzicami chodnik betonowy wokół szkoły (1965 r.), wykonywała wykopy pod fundamenty sali gimnastycznej (1968 r.), pomagała przy budowie sali gimnastycznej (1969 i 1970 r.), usuwała płot i zniszczone tynki na budynku szkolnym (1970 r.). Przez cały czas istnienia szkoły młodzież pomagała przy zwózce węgla i koksu, a także była poważnie zaangażowana w wykonywanie pomocy naukowych. Przeważnie były to wykresy i zestawienia w formie plansz, często jednak wykonywano urządzenia o skomplikowanej budowie, będące bardzo przydatne w nauczaniu takich przedmiotów, jak fizyka, biologia, matematyka i geografia. Wartość wykonanych pomocy była różna, nie sposób jej jednak podać, bo pomoce te nie były na ogół wyceniane. Wyjątkowy był rok 1966/67, w którym wyceniono wykonane pomoce na łączną wartość 6255 zł[39]).

Duży wkład wniosła młodzież w prace adaptacyjne w budynku. Czynem społecznym wykonano w 1947 r. świetlicę, sama młodzież zbudowała w auli scenę, sama młodzież niezwykle dużym nakładem pracy zaadaptowała piwnicę na swój klub „Przy magnoliach" (1969/70 r.). Prace wykonane na rzecz środowiska polegały zarówno na porządkowaniu parków i placów w mieście, jak też na organizowaniu imprez na rzecz miasta (akademie, wieczorki, spotkania). Istotnym przejawem pracy społecznej, zwłaszcza w pierwszym dziesięcioleciu istnienia szkoły, były wyjazdy szkolnych zespołów artystycznych na wieś. Wyjeżdżały one nie tylko po to, by zaprezentować mieszkańcom wsi swój dorobek, ale także po to, aby włączyć się w akcję repolonizacyjną i w akcję zwalczania analfabetyzmu. Ten aspekt pracy społecznej podkreślił Wojciech Czerwiński, gdy 6 maja 1948 r. na posiadzeniu Rady Pedagogicznej analizował pracę społeczną młodzieży. Powiedział on wtedy:

...młodzież prowadzi czynną akcję walki z analfabetyzmem we wsiach Pociękarpiu i Bierawie, zarobkuje robiąc hafty, zabawki i inne rzeczy na sprzedaż, zaś uzyskane pieniądze przeznacza dla biednych rodzin.

---

39) Kronika Państwowego Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu. SA LO Koźle.

Inną formą pracy społecznej był udział w brygadach rolnych Służby Polsce. Młodzież pracująca w brygadach w większości solidnie wywiązywała się ze swoich obowiązków. Niejednokrotnie podkreślali to nauczyciele opiekujący się uczniami w czasie ich pobytu w brygadzie. Istotną, niezwykle pozytywną cechą prac społecznych organizowanych przez szkołę, była ich powszechność. Prace społeczno-użyteczne realizowali wszyscy, z tym że przy wyborze pracy uwzględniano zainteresowania i możliwości młodzieży. Podkreślić trzeba, że młodzież kozielskiego liceum nigdy nie ociągała się w pracy społecznej, zawsze wykonywała ją chętnie i solidnie.

KONTAKTY SZKOŁY ZE ŚRODOWISKIEM

Poza scharakteryzowanymi wyżej formami kontaktów szkoły ze środowiskiem odnotować należy osobno współpracę szkoły z rodzicami. Ogólnie biorąc współpraca ta zawsze układała się dobrze, z dużą korzyścią dla szkoły. Jej początki przypadają na rok 1945, kiedy to, w dniu 9 września, odbyło się w auli szkolnej spotkanie sześćdziesięciu rodziców zaproszonych przez dyrektora Wojciecha Czerwińskiego. Na zebraniu wybrano Szkolny Komitet Rodzicielski oraz omówiono zasady współpracy rodziców i szkoły. W skład Komitetu weszło dziewięć osób; przewodniczącym został Daniel Bugiel[40]). 5 lutego 1946 roku przyjęto statut Komitetu Rodzicielskiego, a 5 października 1947 roku powołano trzy sekcje działające w ramach Komitetu. Były to: sekcja gospodarcza, dożywiania dzieci i sekcja opieki nad gronem nauczycielskim. 10 kwietnia 1949 r. dokonano reorganizacji Komitetu Rodzicielskiego, powołując w jego skład 34 osoby. Od 19 października 1949 r. w ramach Komitetu działały komisje: budżetowa, dożywiania, gospodarcza i naukowo-wychowawcza. Od tego czasu każdej klasie przydzielono opiekuna z ramienia Komitetu, który był między innymi uprawniony do hospitowania lekcji. 17 listopada 1951 r. zreorganizowano częściowo strukturę Komitetu, tworząc komisję kulturalno-oświatową, gospodarczą, finansową i imprezową. W późniejszym okresie ilość komisji, ich nazwy i zakres działalności ulegały

40) Protokół z zebrania rodziców z 9 IX 1945 r., SA LO Koźle.

częstym zmianom. Podstawowymi komisjami, działającymi przez cały okres czasu były: komisja finansowa, imprezowa, wychowawcza i rewizyjna. Pojawiały się też komisje działające przez krótki okres czasu. Takimi były np. komisja zaopatrywania pracowni i komisja budowy sali gimnastycznej[41]).

Praca komitetu w poważnym stopniu zależała od osób kierujących działalnością danej komisji, jak również od osoby przewodniczącego Komitetu. Do 1956 r. bardzo często następowały zmiany na stanowisku przewodniczącego, co ujemnie rzutowało na ciągłość pracy Komitetu. Funkcję przewodniczących pełnili w tym okresie między innymi; Daniel Bugiel, Stanisław Kwiatkowski, Tadeusz Zabiego, Stanisław Torbus, Józefa Torbus, Jan Piątkowski, Paweł Ostojski i Stanisław Hajduk. W 1956 r. przewodniczącym został wybrany Stanisław Chyla i pełnił tę funkcję do 1966 r. Po nim przez dwa lata przewodniczącym był Ludwik Świderski. Od 1968 r. przewodniczącym jest mgr Józef Mysiak. Oprócz wyżej wymienionych bardzo aktywnie byli zaangażowani w pracę Komitetu: Kazimiera Bomba, Helena Szydłowska, Janina Makowiecka, Hildegarda Czerkawska, Krystyna Pijewska, Jan Durkacz, Stefan Solarski, Walter Licht, Anna Licht i inni.

Podstawowym zadaniem Komitetu Rodzicielskiego, zwłaszcza w okresie bezpośrednio powojennym, było udzielanie pomocy materialnej szkole. Gromadził on środki pieniężne pochodzące z dobrowolnych składek rodziców i imprez dochodowych (festyny, zabawy), które potem przeznaczał na opłacenie remontów, zakup opału oraz pomocy naukowych. W pierwszych latach pewną sumę przeznaczał Komitet również na uzupełnianie niskich płac nauczycieli. Dotacje Komitetu pozwoliły znacznie poprawić stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń szkolnych oraz zaopatrzyć szkołę w pomoce naukowe. Dzięki jego pomocy zakupiono w 1949 r. pomoce naukowe do nauczania biologii i geografii, a w 1959 r. wyposażono pracownię do nauki zajęć praktycznych. Z funduszów Komitetu zdołano także zradiofonizować szkołę.

Znaczne środki przeznaczono każdego roku na pomoc dla młodzieży, przejawiającą się w przydzielaniu zapomóg na zakup odzieży dla uczniów biednych, w organizowaniu dożywiania i w dofinansowywaniu wycieczek szkolnych. Istotną formą

[41]) Wszystkie dane podano na podstawie protokołów z zebrań Komitetu Rodzicielskiego, znajdujących się w Składnicy Akt Liceum Ogólnokształcącego w Kożlu.

pomocy materialnej Komitetu dla szkoły była pomoc przy realizacji remontów i inwestycji, polegająca głównie na wyszukaniu wykonawcy. Pięknym przykładem pomocy Komitetu jest wkład poszczególnych jego członków w budowę sali gimnastycznej. Szczególnie dużo wysiłku włożyła tu Kazimiera Bomba, której osobistym staraniom w znacznej mierze zawdzięcza szkoła rozpoczęcie budowy tego tak bardzo potrzebnego obiektu.

Obok pomocy materialnej na uwagę zasługuje udzielana szkole przez Komitet pomoc wychowawcza, polegająca na przeprowadzaniu wywiadów o warunkach domowych niektórych uczniów, uczestnictwie w pracach Komisji Stypendialnej i pracach Komisji Rekrutacyjnej na wyższe uczelnie oraz na pedagogizacji rodziców. W ramach pedagogizacji rodziców organizowano prelekcje i dyskusje zaznajamiające ich z zagadnieniami rozwoju fizycznego i psychicznego młodzieży, z metodami wychowawczymi stosowanymi przez szkołę i rodziców oraz niwelowano ewentualne rozbieżności wychowawcze między szkołą i domem.

ABSOLWENCI

W ciągu dwudziestu pięciu lat opuściło Liceum Ogólnokształcące 814 absolwentów. Pierwszy egzamin dojrzałości odbył się w 1946 r. Świadectwa maturalne otrzymało wtedy 10 abiturientów, pobierających naukę w liceum na zajęciach popołudniowych, organizowanych dla dorosłych. W roku następnym egzamin dojrzałości złożyło 35 abiturientów, w tym 14 pobierających naukę przed południem. Od 1948 r. szkołę opuszczają wyłącznie absolwenci liceum dziennego. Nie licząc absolwentów kursów dla dorosłych, świadectwa dojrzałości w latach 1945—1970 otrzymały 783 osoby.

Spośród kozielskich absolwentów znaczna część podjęła stacjonarne studia wyższe bezpośrednio po ukończeniu szkoły. Wielu zdobyło dyplomy ukończenia wyższych uczelni podejmując studia zaoczne, równocześnie pracując zawodowo. Szkoła starała się wywierać wpływ na wybór kierunku studiów przez absolwentów. W tym celu organizowano spotkania z pracownikami i studentami wyższych uczelni, przeprowadzano rozmowy z rodzicami uczniów wybierających się na studia

oraz organizowano pracę kółek przedmiotowych pod kątem rozwijania zainteresowań przyszłymi kierunkami studiów. Wychowawcy starali się rozbudzić zainteresowania młodzieży tymi kierunkami, które były ważne dla naszej gospodarki. Akcja ta nie zawsze jednak dawała odpowiednie rezultaty, ponieważ przy wyborze kierunku studiów absolwenci i ich rodzice często kierowali się nie potrzebami gospodarki lub rzeczywistymi zainteresowaniami i uzdolnieniami, lecz intratnością przyszłego zawodu.

Utworzenie w latach sześćdziesiątych wielu szkół pomaturalnych, kształcących absolwentów liceów w kierunkach zawodowych, umożliwiło wielu z nich zdobycie specjalizacji zawodowej w stosunkowo krótkim czasie. Szkoły te cieszyły się znaczną popularnością wśród tej części młodzieży, której sytuacja życiowa nie pozwoliła podjąć studiów wyższych. Losy absolwentów charakteryzuje tablica XI.

Wielu spośród absolwentów liceum kozielskiego objęło po ukończeniu studiów wyższych odpowiedzialne stanowiska w zakładach produkcyjnych, w administracji państwowej, służbie zdrowia i oświacie. Należą do nich między innymi: Waldemar Krawczyk, Jan Jaeschke, Mieczysław Hajdun, Wanda Szubert, Tadeusz Buczma, Józef Babicz i Zdzisław Kurdziel. Wielu absolwentów uzyskało stopnie doktora i doktora habilitowanego. Pracują oni na wielu uczelniach naszego kraju. Do tej grupy absolwentów należą między innymi doc. dr Andrzej Czerkawski (Politechnika Wrocławska), doc. dr Karol Jońca i doc. dr Alfred Konieczny (Uniwersytet Wrocławski), doc. dr Jerzy Wyrozumski i doc. dr Józef Siciak (Uniwersytet Jagielloński), doc. dr Piotr Górecki, dr Jerzy Skolik (Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Poznaniu), dr Jan Korbel (Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Opolu), dr Andrzej Zabiega (Akademia Medyczna we Wrocławiu), doc. dr Zofia Jurasz (Politechnika Śląska w Gliwicach), mgr Franciszek Miśków (Instytut Śląski w Opolu), lek. med. Janina Ciurka (Akademia Medyczna we Wrocławiu). Kilku absolwentów pracuje na polskich placówkach dyplomatycznych, a kilku jest dziennikarzami (m. in. Karol Szyndzielorz z „Życia Warszawy".

* * *

Liceum Ogólnokształcące w Koźlu odegrało w ciągu 25 lat istnienia poważną rolę w życiu Ziemi Kozielskiej. Poprzez zaangażowanie się nauczycieli i uczniów w życie gospodarcze i kulturalne powiatu stało się liceum placówką wpływającą na aktywizację kulturalną środowiska. Kształcąc kadry młodej inteligencji przyczyniło się liceum do awansu kulturalnego Ziemi Kozielskiej, czym przyspieszyło w znacznej mierze procesy integracyjne zachodzące na tej prastarej piastowskiej ziemi w pierwszym 25-leciu Polski Ludowej.

Tablica I

Koszty remontów bieżących i kapitalnych w latach 1951 — 1969

Lata	Remonty bieżące	Remonty kapitalne
1951	5.609	20.000
1952	3.200	1.—
1963	2.600	14.000
1954	3.500	—
1955	18.500	87.000
1956	26.320	63.509
1957	12.934	14.854
1958	27.300	58.000
1959	15.300	298.889
1960	15.600	171.200
1961	19.995	135.840
1962	29.000	—
1963	78.500	12..280
1964	22.500	189.600
1965	39.096	443.322
1966	62.930	9.200
1967	32.850	13.810
1968	160.206	503.526
1969	230.958	145.953

*) Wszystkie tablice opracowano na podstawie dokumentacji znajdującej się w Składnicy Akt Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu.

Tablica II

Środki wydatkowane na zakup pomocy naukowych w latach 1951 — 1969
(w zł)

Lata	Koszt zakupu
1951	6.281
1952	8.878
1953	4.411
1954	7.282
1955	3.780
1956	4.999
1957	3.860
1958	8.787
1959	21.118
1960	7.100
1961	45.897
1962	119.600
1963	72.700
1964	44.845
1965	64.112
1966	41.229
1967	57.489
1968	17.432
1969	135.353

Tablica III

Wzrost majątku szkoły w latach 1955 — 1969
(w zł)

Lata	Wartość majątkowa
1955	11.257,542
1956	11.282,370
1957	11.332,071
1958	11.369,022
1959	11.511,724
1960	11.564,633
1961	11.651,933
1962	11.791,374
1963	11.964,968
1964	12.038,275
1965	12.150,500
1966	12.197,632
1967	12.307,575
1968	12.384,589
1969	12.501,649

Tablica IV

Księgozbiór szkolny w latach 1945 — 1970

Lata szkolne	Ilość przychodowanych książek w ciągu roku szkolnego	Stan księgozbioru w dniu 30. VI.
1945/46	137	137
1946/47	303	349
1947/48	280	549
1948/49	762	1.053
1949/50	1.020	1.920
1950/51	821	2.648
1951/52	1.418	3.955
1952/53	384	4.283
1953/54	1.073	5.276
1954/55	700	5.900
1955/56	624	6.466
1956/57	446	6.883
1957/58	538	7.383
1958/59	330	7.693
1959/60	451	8.128
1960/61	454	8.570
1961/62	404	8.963
1962/63	492	9.351
1963/64	706	10.041
1964/65	239	10.274
1965/66	325	10.599
1966/67	250	10.840
1967/68	357	11.197
1968/69	459	11.692
	944	12.636

Tablica V

Nauczyciele zatrudnieni w liceum w latach 1945—1970
(stan we wrześniu)

Rok szkolny	Na pełnych etatach			Na niepełnych etatach		
	Razem	M	K	Razem	M	K
1945/46	14	7	7	3	1	2
1946/47	13	7	6	2	1	1
1947/48	14	8	6	4	2	2
1948/49	14	10	4	5	3	2
1949/50	13	8	5	5	2	3
1950/51	12	7	5	—	—	—
1951/52	11	7	4	1	1	—
1952/53	15	9	6	—	—	—
1953/54	13	7	6	2	2	—
1954/55	15	7	8	—	—	—
1955/56	14	7	7	—	—	—
1956/57	13	9	4	1	1	—
1957/58	12	8	4	1	1	—
1958/59	12	8	4	1	1	—
1959/60	12	6	6	2	2	—
1960/61	13	7	6	2	—	2
1961/62	12	7	5	2	2	—
1962/63	13	7	6	1	—	1
1963/64	13	7	6	—	—	—
1964/65	12	6	6	1	1	—
1965/66	11	4	7	6	4	2
1966/67	11	5	6	8	5	3
1967/68	11	5	6	6	4	2
1968/69	11	5	6	6	4	2
1969/70	14	6	8	7	3	4

Tablica VI

Uczniowie według miejsca zamieszkania rodziców

Lata szkolne	Uczniowie ogółem	Z tego mieszkający	
		w mieście	na wsi
1945/46	279	150	129
1946/47	277	145	132
1947/48	326	178	148
1948/49	273	177	96
1949/50	290	200	90
1950/51	262	170	92
1951/52	230	135	95
1952/53	286	147	139
1953/54	241	130	111
1954/55	226	123	103
1955/56	237	128	109
1956/57	182	90	92
1957/58	167	93	74
1958/59	157	96	61
1959/60	166	105	61
1960/61	193	124	69
1961/62	209	112	97
1962/63	223	132	91
1963/64	257	156	101
1964/65	268	156	112
1965/66	272	174	98
1966/67	192	128	64
1967/68	198	101	97
1968/69	245	137	108
1969/70	295	160	135

Tablica VII

Uczniowie według płci (stan we wrześniu)

Lata szkolne	Chłopcy	Dziewczęta
1945/46	161	118
1946/47	145	132
1947/48	198	128
1948/49	162	111
1949/50	188	102
1950/51	163	99
1951/52	138	92
1952/53	143	143
1953/54	124	117
1954/55	112	114
1955/56	115	122
1956/57	98	84
1957/58	70	97
1958/59	54	103
1959/60	84	82
1960/61	81	112
1961/62	75	134
1962/63	73	150
1963/64	80	177
1964/65	85	183
1965/66	83	189
1966/67	61	131
1967/68	58	140
1968/69	61	184
1969/70	71	224

Pochodzenie społeczne uczniów
(stan we wrześniu)

Rok szkolny	Pochodzenie				
	robotn.	chłop.	intel.	rzem.	inne
1945/46	56	91	101	22	9
1946/47	63	84	98	17	15
1947/48	74	88	118	29	17
1948/49	74	63	78	21	37
1949/50	78	57	99	33	23
1950/51	67	49	77	45	24
1951/52	77	26	89	17	21
1952/53	101	39	99	18	29
1953/54	106	32	85	13	5
1954/55	86	23	90	27	—
1955/56	90	25	84	19	19
1956/57	68	16	73	9	16
1957/58	56	18	75	18	—
1958/59	47	28	68	14	—
1959/60	44	20	78	11	13
1960/61	36	32	81	20	4
1961/62	45	30	98	18	18
1962/63	38	28	133	12	12
1963/64	69	30	144	11	3
1964/65	74	27	147	14	6
1965/66	78	26	154	9	5
1966/67	47	16	113	16	—
1967/68	54	14	111	13	6
1968/69	67	26	127	14	11
1969/70	124	28	133	5	5

Tablica IX

Stypendia w latach 1951-1969

w zł

Lata	Kwota wykorzystana	Lata	Kwota wykorzystana
1951	26.000	1961	68.000
1952	35.320	1962	68.000
1953	40.800	1963	68.000
1954	57.940	1964	90.600
1955	44.644	1965	77.208
1956	59.312	1966	80.000
1957	68.410	1967	80.000
1958	58.410	1968	80.430
1959	69.000	1969	100.000
1960	76.900		

Wycieczki szkolne*)

Tablica X

Lato szkolne	Ilość wycieczek	Liczba uczestników	Ilość dni przeznaczonych na wycieczki	Cel wycieczki			
				zakład produkcyjny w powiecie	inna instytucja w powiecie	teren opolszczyzny	inne tereny i miejscowości
1945/46	4	274	5	—	1	2	1
1946/47	3	248	4	—	1	2	—
1947/48	5	296	6	1	1	1	2
1948/49	3	263	9	—	—	1	2
1949/50	4	197	6	—	1	1	2
1950/51	5	211	7	1	1	2	1
1951/52	7	184	9	1	1	—	5
1952/53	3	68	5	—	1	—	2
1953/54	1	40	2	—	—	—	1
1954/55	3	55	14	—	—	—	3
1955/56	4	114	7	—	1	1	2
1956/57	5	124	10	—	—	3	2
1957/58	4	152	8	—	1	—	3
1958/59	4	221	9	1	—	1	2
1959/60	8	310	8	2	—	4	2
1960/61	4	95	5	1	—	1	2
1961/62	15	394	15	2	4	5	4
1962/63	5	139	6	1	1	1	2
1963/64	8	232	14	1	1	—	6
1964/65	6	94	11	—	2	—	4
1965/66	12	458	20	3	3	1	5
1966/67	9	259	10	2	5	—	2
1967/68	5	117	16	—	—	1	4
1968/69	4	96	11	—	—	—	4
1969/70	11	414	23	1	1	2	7

*) W wykazie uwzględniono wycieczki, których czas trwania wynosił przynajmniej jeden dzień.

Losy absolwentów

Rok zdania matury	Ogółem absolwentów	Ukończyło studia wyższe lub studiuje	Typ studiów							Ukończyło względnie kontynuuje naukę w szkołach pomaturalnych	Nie podjęło nauki w szkołach wyższych i pomaturalnych, rozpoczęło pracy zawodową	Brak danych
			uniwersyteckie	techniczne	rolne	ekonomiczne	pedagogiczne	medyczne	inne			
1946	10	4	—	2	—	2	—	—	—	1	3	2
1947	35	15	1	3	2	2	—	4	2	1	11	7
1948	26	17	4	5	—	2	—	1	1	—	7	1
1949	20	12	3	3	3	2	—	1	1	—	7	1
1950	27	20	7	6	1	3	1	2	—	—	5	2
1951	58	34	7	10	1	3	3	4	6	5	14	5
1952	24	17	3	7	—	2	1	2	2	—	5	2
1953	28	20	3	4	1	2	2	4	4	—	7	1
1954	37	28	4	11	2	1	2	3	5	—	7	2
1955	26	13	1	3	—	1	1	4	3	—	8	5
1956	38	16	4	5	—	—	1	2	4	3	11	8
1957	23	14	4	5	—	—	—	3	2	—	7	2
1958	21	13	2	2	2	—	1	6	—	1	4	3
1959	26	14	5	2	—	1	2	4	—	—	8	4
1960	18	12	2	4	1	1	1	2	1	3	2	1
1961	25	13	2	5	—	1	—	3	2	6	6	—
1962	23	14	2	3	—	1	1	6	1	1	8	—
1963	37	23	4	8	2	2	1	5	1	4	10	—
1964	43	24	5	5	2	3	3	4	2	6	13	—
1965	53	26	12	4	—	1	2	3	4	6	21	—
1966	52	16	6	3	2	—	1	3	1	11	25	—
1967	50	24	4	6	—	3	4	5	2	11	15	—
1968	54	17	5	5	—	3	1	3	—	7	30	—
1969	60	17	7	3	1	—	—	4	2	11	32	—
Razem	814	423	97	113	20	37	28	83	45	79	266	46

Absolwenci Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu w latach 1946—1970

Absolwenci liceum dla dorosłych

Rok 1946

1. Durkacz Wawrzyniec
2. Hahn Rudolf
3. Jaeschke Jan
4. Kolasa Zbigniew
5. Kwiatkowski Stefan
6. Malik Stanisław
7. Rogotowicz Danuta
8. Szwajgert Eugeniusz
9. Partyka Janina
10. Tyńska Bożena

Rok 1947

11. Baran Stanisława
12. Bielawska Barbara
13. Bielecki Edward
14. Błachowska Krystyna
15. Bogacz Jerzy
16. Chomicka Stanisława
17. Dembiński Józef
18. Dałamisiewicz Maria
19. Drabik Józef
20. Hajdun Marian
21. Hołub Teresa
22. Jureczek Zofia
23. Kołodziejszyk Marian
24. Koza Konstantyn
25. Niedzielska Wanda
26. Paderewska Irena
27. Partyka Wanda
28. Radomiński Wacław
29. Spatari Witold
30. Sniechowska Danuta
31. Wiśniewski Emil

Absolwenci liceum młodzieżowego

Rok 1947

32. Androwska Anna
33. Balwirczak Anna
34. Domski Bronisław
35. Długosz Anna
36. Kolarz Danuta
37. Kolarz Zygmunt
38. Malinowska Julia
39. Mondziej Czesław
40. Minc Adam
41. Olszewska Danuta
42. Paribek Ludwika
43. Pittner Stefania
44. Włosek Maria
45. Zabiega Jerzy

Rok 1948

46. Kocowski Zbigniew
47. Czerkawski Andrzej
48. Błażejak Wanda
49. Drost Otylia
50. Głazowski Zygmunt
51. Górecki Piotr
52. Hajdun Mieczysław
53. Kasprzak Józef
54. Kocowski Janusz
55. Korbel Jan
56. Kras Andrzej
57. Kurdziel Zdzisław
58. Latusek Juliusz
59. Majewski Jan
60. Mans Norbert
61. Moszyński Franciszek
62. Mynte Gerda
63. Paribek Artur
64. Skolik Jerzy
65. Wiśniewski Aleksander
66. Wójcicki Andrzej
67. Zabiega Janusz
68. Kronstaedt Herta
69. Czyrek Irena
70. Szubert Wanda
71. Sysak Zbigniew

Rok 1949

72. Stolf Ryszard
73. Wiśniewska Maria
74. Bielecka Alina
75. Czyrek Zenon
76. Depczyński Józef
77. Hajdun Helena
78. Horak Tadeusz
79. Jakubczyk Eugeniusz
80. Krawczyk Aleksandra
81. Kukla Jan
82. Kuszpa Maria
83. Marcinek Kazimiera
84. Mynte Henryk
85. Ostrowska Krystyna
86. Czerwińska Maria
87. Czerwińska Maria
87. Pokrywka Henryk
88. Skulski Orest
89. Topa Tadeusz
90. Wyrozumska Ludwika
91. Żurakowski Stanisław

Rok 1950

92. Bobak Zbigniew
93. Bugla Włodzimierz
94. Derej Wiesław
95. Droźdz Ryszard
96. Glińska Danuta
97. Głowacka Janina
98. Jarczak Irena
99. Jonca Karol
100. Jurasz Hanna
101. Krawczyk Waldemar
102. Kudella Józef
103. Malik Zbigniew
104. Marcinek Edward
105. Musioł Józef
106. Ogińska Wanda
107. Przepiórka Tadeusz
108. Siciak Józef
109. Sroka Mieczysław
110. Stalski Stanisław
wł 8św Kz 69- 4 8421 yew pz
111. Stelmach Ignacja
112.. Szreiber Werner
113. Szyszkowski Leszek
114. Werkowicz Romuald
115. Wisłocka Jadwiga
116. Wójcicki Iwo
117. Wyrozumski Jerzy
118. Zawadzki Mirosław

Rok 1951

119. Zamirska Danuta
120. Jaworek Irena
121. Wójnicka Alina
122. Szargut Leopold
123. Rakowska Joanna
124. Płoszczyk Jan
125. Zamirski Zygmunt
126. Sikora Czesław
127. Prudel Maria
128. Paribek Ryszard
129. Marks Józef
130. Górecka Krystyna
131. Piątkowski Zygmunt
132. Łotecki Stanisław
133. Karś Herbert
134. Buczma Tadeusz
135. Ataniel Jerzy
136. Gawlikowski Marian
137. Lisowski Tadeusz
138. Olszynka Wacław
139. Piechula Reinhold
140. Kuźniarski Eugeniusz
141. Jacheć Jan
142. Ciurka Edwarda
143. Wójcicka Iwona
144. Jandała Janina
145. Cyroń Dorota
146. Domski Michał
147. Cichoń Józef
148. Babicz Józef
149. Swerdoń Jan
150. Korbel Magdalena
151. Kamiński Józef
152. Jurasz Zofia
153. Popoń Barbara
154. Radecka Aleksandra
155. Subocz Danuta
156. Oryszczuk Agnieszka
157. Ogińska Barbara
158. Golla Mikołaj
159. Jagoszewski Maciej
160. Kapała Roman
162. Kubiszyn Jan
161. Karolczyk Stanisława
163. Kozak Iwo
164. Kubica Józef
165. Mende Jan
166. Misiak Zygmunt
167. Owsiak Alina
168. Pankowska Irena
169. Plichta Ginter
170. Rabicki Zdzisław
171. Siodmok Irena
172. Romańczuk Zbigniew
173. Stokłosa Jan
174. Wantuła Henryk
175. Friedrich Józef
176. Wantuła Halina

Rok 1952

177. Augustyn Zdzisława
178. Bogaczek Jan
179. Buczek Czesław
18 . Budny Włodzimierz
181. Czerniak Franciszek
182. Dintner Ewald
183. Drost Jan
184. Faryś Czesław
185. Golka Jan
186. Heida Helmut
187. Hierzyk Janusz
188. Horak Adam
189. Kołodziejczyk Barbara
190. Konieczny Rajmund
191. Kopczyńska Maria
192. Kurilec Eugeniusz
193. Nowak Gerhard
194. Szparagowski Edward
195. Wanat Tadeusz
196. Wroński Adam

197. Żabicki Aleksander
198. Żwaka Antoni
199. Żuk Janusz
200. Ziętek Janusz

Rok 1953

201. Blak Jan
202. Bugiel Jerzy
203. Donath Józef
204. Durkacz Michał
205. Dworzańska Lidia
206. Ficoń Karol
207. Głowania Edeltrauta
208. Gołębiowski Tadeusz
209. Grzesik Hubert
210. Janiczek Bogusław
211. Kalisz Teresa
212. Kara Marian
213. Konieczny Alfred
214. Krupa Bruno
216. Machińska Barbara
215. Kurpan Krystyna
217. Matuszek Krystyna
218. Migocz Gerda
219. Ogonowska Lidia
220. Rajca Edmund
221. Rzehak Jerzy
222. Szargut Janina
223. Szewczyszyn Irena
224. Szol Halina
225. Szymczewski Czesław
226. Wiesiołek Rozalia
227. Schindzielorz Karol
228. Sadowski Jan

Rok 1954

229. Bem Manfred
230. Burdzy Zofia
231. Braniszewski Jan
232. Elbin Henryk
233. Fojcik Edmund
234. Filusz Fryderyk
235. Gocz Walenty
236. Gorywoda Józef
237. John Roman
238. Ignatowicz Antoni
239. Kern Ewald
240. Karasiuk Teresa
241. Kulczycka Maria
242. Kleśta Zofia
243. Karolczyk Kornelia
244. Kerner Eryk
245. Konsek Reinhold
246. Kwak Marian
247. Lipczyk Stanisław
248. Lebek Cyta
249. Lazarek Ryszard
250. Macioszek Józef
251. Mende Jadwiga
252. Myca Józef
253. Obrocki Józef
254. Pollok Antoni
255. Radecka Barbara
256. Rękawek Jerzy
257. Prudel Jan
258. Tkocz Artur
259. Urbański Jerzy
260. Wandrasz Wolfgang
261. Worobiec Jan
262. Widera Alojzy
263. Widera Jan
264. Zabiega Andrzej
265. Reisch Joachim

Rok 1955

266. Artymowska Anna
267. Auer Adolf
268. Cichoń Teresa
269. Cmielowiec Władysława
270. Flasza Barbara
271. Fojcik Jan
272. Frydel Janusz
273. Goryszewska Barbara
274. Janiczek Ewa
275. Jenderek Urszula
276. Kupińska Janina
277. Lazarek Elżbieta
278. Nowakowska Stanisława
279. Oleksów Adam
280. Pankiewicz Danuta
281. Piontek Herbert
282. Sobotta Leon
283. Swoboda Elżbieta
284. Szajnocha Adam
285. Szargut Bolesław
286. Spitalny Willibald
287. Szymkiewicz Regina
288. Swidwa Adela
289. Ulbrich Ewa
290. Zimny Józef

Rok 1956

292. Bandrowska Janina
293. Bartoń Izabela
294. Federowicz Zofia
295. Placek Krystyna
296. Jauernik Ryszard
297. Bukryj Nina
298. Słomczyński Władysław
299. Żyromski Wilhelm
300. Groborz Joachim
301. Cielątko Eryk
302. Widoniak Jerzy
303. Grydżuk Irena
304. Radzikowski Aleksander
305. Ziegler Alicja
306. Siodlaczek Teresa
307. Pociej Marek
308. Sierka Elżbieta
309. Szymura Gizela
310. Konik Genowefa
311. Barcz Jan
312. Mikucka Irena
313. Orthmann Piotr
314. Albert Ewa
315. Adamowska Józefa
316. Urbański Jerzy
317. Bury Eugeniusz
318. Wochnik Regina
319. Karolczyk Danuta
320. Oleksów Andrzej
321. Poremba Urszula
322. Szymończyk Renata
323. Kubek Wilhelm
324. Gołębiowski Roman
325. Wyrozumska Irena
326. Dudek Irena
327. Uliasz Lucyna
328. Kaczmarczyk Henryk
329. Rakocz Joachim

Rok 1957

330. Janiczek Roman
331. Kuczyński Kazimierz
332. Nossek Bogusław
333. Komor Antoni
334. Durkacz Tadeusz
335. Piechaczek Horst
336. Bunio Roman
337. Kolasa Józef
338. Bek Teodor
339. Wieczorek Zenon

340. Okoń Stefania
341. Służałek Jan
342. Greń Włodzimierz
343.. Kremser Helga
344. Turczeniewicz Hana
345. Górek Adelajda
346. Freitag Marianna
347. Szechyńska Halina
348. Persz Emilia
352. Bielecki Andrzej
350. Kułak Wojciech
349. Dysiewicz Alina

Rok 1958

353. Kura Jerzy
354. Hamczyk Helena
355. Klementz Krystyna
356. Talman Adelajda
357. Kołodziejczyk Anna
358. Płachtyna Elżbieta
359. Zaremba Rudolf
360. Olma Elżbieta
361. Bury Aniela
362. Pejm Sebastian
363. Hnatów Krystyna
364. Moczek Anna
365. Małek Irena
366. Burczyk Wolfgang
367. Łuczkiewicz Marek
368. Mirski Andrzej
370. Kołodziejczyk Wilhelm
369. Puszko Jerzy
371. Schindzielorz Anna
372. Kałuża Bernard
373. Korodewicz Teofil

Rok 1959

374. Jurczyk Marianna
375. Mutwill Helena
377. Hanysz Zofia
376. Pendziałek Henryk
378. Szurgacz Herbert
379. Hałabała Halina
380. Siemionka Maria
381. Chuchmacz Ryszard
382. Ksuche Józef
383. Giese Helena
384. Sabacki Werner
385. Chomicka Krystyna
386. Polaczek Henryk
387. Srokowski Romuald
388. Muszyński Mieczysław
389. Makowiecka Wiesława
390. Pacaj Czesław
391. Mynte Irena
392. Malec Maria
393. Ostojska Halina
394. Zemelka Antoni
395. Ostrowski Józef
396. Rakowski Stanisław
397. Opaliński Ryszard
398. Sikora Florian
399. Zybek Władysław

Rok 1960

400. Vogt Rita
401. Golenia Izolda
402. Popiel Czesław
403. Cieplak Grażyna
404. Słota Jerzy
405. Durkacz Stanisław
406. Sielicka Teresa
407. Pendziałek Małgorzata
408. Stelmach Ryszard
409. Hołda Jerzy
410. Krawat Karol
411. Gorywoda Manfred

412. Janukowicz Czesława
413. Owsiński Janusz
414. Widera Henryk
415. Polanowska Halina
416. Bajkiewicz Jan
417. Głombik Michalina

Rok 1961

418. Nowaczyński Janusz
419. Nowaczyńska Mirosława
420. Diakowski Henryk
421. Brzeska Henryka
422. Woźniak Janina
423. Gładka Brygida
424. Siodlaczek Jerzy
425. Rydygiel Urszula
426. Hajduk Halina
427. Hahn Leszek
428. Krawczyk Jadwiga
429. Sielicka Jadwiga
430. Jandyk Lidia
431. Koszowska Barbara
432. Pyzioł Andrzej
433. Gajowska Ryszarda
434. Szocik Zbigniew
435. Działach Wanda
436. Giese Indeborga
437. Zauder Krzysztof
438. Baranowski Janusz
439. Działuk Maria
440. Kowal Jan
441. Preising Bernard
442. Jędrzko Grażyna

Rok 1962

443. Sikorska Elżbieta
444. Bomba Andrzej
445. Łewandowska Teresa
446. Dziurlaj Krystyna
447. Persz Elżbieta
448. Bagsik Jan
449. Puchalski Ryszard
450. Madej Andrzej
451. Wróbel Urszula
452. Bielaszka Bożena
453. Krajczyk Maria
454. Skiba Ewa
455. Zauder Lidia
456. Hantów Stanisława
457. Baran Teresa
458. Rak Danuta
459. Zarzycka Zyta
460. Horak Tomasz
461. Cyranek Beata
462. Scheithauer Brygida
463. Kuźniecow Piotr
464. Bąk Helena
465. Solarska Grażyna

Rok 1963

466. Wielgos Zofia
467. Barcz Adam
468. Subocz Elwira
469. Szkup Bożena
470. Szydłowska Stanisława
471. Kromolicki Franciszek
472. Kowalska Irena
473. Juźwin Jerzy
474. Dycjan Krystyna
475. Szumilakowski Kazimierz
476. Kotyś Urszula
477. Gliński Henryk
478. Hajdun Czesław
479. Janyk Jan
480. Pikhard Ryszard
481. Durkacz Wanda

482. Pankiewicz Zbigiew
483. Perejma Roman
485. Miśków Franciszek
484. Gorzała Jan
486. Merle Krystyna
487. Preising Izabela
488. Makowiecki Jerzy
489. Skiba Konrad
490. Opuchlik Grażyna
491. Dzido Maria
492. Szczepanek Jan
493. Ogińska Elżbieta
494. Drost Bernard
495. Pawlik Kazimierz
496. Urban Anna
497. Hajduk Bolesław
498. Bujak Krystyna
499. Tarnawski Władysław
500. Ciurka Janina
501. Holländer Adam
502. Słupczyńska Barbara

Rok 1964

503. Kubasiewicz Leszek
504. Wiśniewski Tadeusz
505. Zauder Danuta
506. Polanowski Jerzy
507. Sikora Janusz
508. Machowicz Zbigniew
509. Siwiec Franciszek
510. Neuwald Edmund
511. Skrobek Józef
512. Werbowski Teodor
513. Wycisk Róża
514. Głowacka Zdzisława
515. Szyszka Grażyna
516. Stępowska Anna
517. Pochopień Halina
518. Wacowska Bogusława
519. Danielewska Danuta
520. Wróblewska Halina
521. Prochera Janina
522. Sośnierz Danuta
523. Bugla Krystyna
524. Żyromska Halina
525. Skiba Elżbieta
526. Weikert Janusz
527. Pietkun Katarzyna
528. Sobacka Ewa
529. Stefanides Krystyna
530. Wantuła Bolesław
531. Bandrowska Władysława
532. Misiewicz Maria
533. Czaykowski Janusz
534. Krótka Róża
535. Ausobski Roman
536. Burlingis Maria
537. Pejm Anna
538. Duszewski Robert
539. Paliświat Kazimierz
540. Scheithauer Klemens
541. Wojtonis Stanisława
542. Lewandowski Wojciech
543. Mróz Zofia
544. Kabus Maria
545. Nowakowska Janina

Rok 1965

546. Bednarz Wiktor
547. Bienia Henryk
548. Chudzio Renata
549. Czupryna Krystyna
550. Czyrek Krystyna
551. Deutscher Jan
552. Figler Urszula
553. Fiszer Krystyna
554. Gocz Krystyna
555. Golasz Monika

556. Gołębiowski Jan
557. Grzegorczyk Andrzej
558. Han Danuta
559. Hajduk Bogusław
560. Hlawacz Halina
561. Jabłoński Andrzej
562. Kamińska Barbara
563. Klementowski Józef
564. Krajewska Maria
565. Hyla Izabela
566. Kryspin Antoni
567. Kryspin Jan
568. Kucharski Jerzy
569. Kułak Janina
570. Lewandowska Bogusława
571. Machiński Bogumił
572. Makowiecki Andrzej
573. Materniak Teresa
574. Matlakiewicz Marek
575. Mazarz Krystyna
576. Mazurkiewicz Grażyna
577. Mikoluk Urszula
578. Mrozowicki Lech
579. Nowaczyńska Maria
580. Opolony Urszula
581. Pallarz Krzysztof
582. Peterson Janusz
583. Plucińska Anna
584. Puchalska Beata
585. Sasińska Teresa
586. Sienkiewicz Henryk
587. Skiba Maria
588. Stadnicka Elżbieta
589. Stępień Włodzimierz
590. Śliwa Irena
591. Szczepanek Joachim
592. Tabakiernik Ewa
593. Wiencaszek Genowefa
594. Wienckiewicz Regina
595. Złotnicka Jadwiga
596. Żabska Kazimiera
597. Albert Andrzej
598. Baranowska Maria

Rok 1966

599. Baran Władysław
600. Becker Ewa
601. Bereta Barbara
602. Błyszczak Czesław
603. Cichos Janina
604. Danielczuk-Wanda
605. Depczyńska Ewa
606. Dobrowolska Józefa
607. Drzazga Irena
608. Frąckiewicz Adam
609. Grabiec Marianna
610. Heberle Hubert
611. Janyk Jerzy
612. Kamińska Teresa
613. Kirchniawy Alojzy
614. Kojzar Maria
615. Kruczek Irena
616. Kruz Anna
617. Kurowska Elżbieta
618. Larisz Leon
619. Lewacki Zdzisław
620. Madaler Bronisław
621. Miemiec Marian
622. Moszek Róża
623. Müller Urszula
624. Ochnik Danuta
625. Polańska Stefania
626. Pszon Zofia
627. Peterson Barbara
628. Petrylak Teresa
629. Pięta Alicja
630. Płachtyna Alicja
631. Rogala Teresa
632. Róg Halina
633. Rospond Maciej
634. Różańska Janina
635. Sikora Maria
636. Świderska Halina

637. Szenajch Małgorzata
638. Szkatulna Maria
639. Szmyt Zbigniew
640. Szyszka Urszula
641. Urbanik Kazimiera
642. Weyhert Alina
643. Wiercińska Lucyna
644. Wojtaszek Krystyna
645. Weihs Róża
646. Weirauch Danuta
647. Wiesiołek Gabriela
648. Wiśniewska Krystyna
649. Załuska Danuta
650. Żakota Bożena

Rok 1967

651. Apóstel Józef
652. Barcz Anna
653. Bubak Marcin
654. Chyla Jan
655. Czogała Józef
656. Dwucet Józef
657. Dziurdzia Magdalena
658. Ekert Barbara
659. Głowacki Andrzej
660. Grzonka Wanda
661. Hudzińska Urszula
662. Hahn Przemysław
663. Heberle Ewa
664. Kałuża Feliks
665. Karduła Jerzy
666. Kozińska Emilia
667. Kozłowska Barbara
668. Krupska Krystyna
669. Kwiatkowska Teresa
670. Lewanderski Stanisław
671. Mastalerz Cecylia
672. Mrozik Konrad
673. Mura Gabriela
674. Niczek Krystyna
675. Ostrowska Zofia
676. Pięta Jerzy
677. Piotrowska Alicja
678. Planetorz Danuta
679. Ploch Elżbieta
680. Polańska Maria
681. Róg Lucyna
682. Rymarska Maria
683. Rypińska Danuta
684. Strzępka Henryk
685. Szadkowska Iwona
686. Szczerbińska Leontyna
687. Szkup Beata
688. Szumlakowska Zofia
689. Śnieżek Irena
690. Teister Henryk
691. Wieczorek Krystyna
692. Wiktor Jerzy
693. Wilczak Jerzy
694. Winnicka Maria
695. Wirbiłowicz Henryk
696. Włoch Elżbieta
697. Wróbel Adam
698. Zdziebłowska Barbara
699. Dudasz Zbigniew
700. Trefon Urszula

Rok 1968

701. Alker Brygida
702. Argasińska Teresa
703. Gorzkuła Krystyna
704. Januszewicz Maria
705. Jarymowicz Andrzej
706. Kretowicz Władysław
707. Krupa Teresa
708. Kurpiel Maria
709. Matyjas Marianna
710. Mierzwiak Teresa
711. Miśków Danuta
712. Nabrdalik Grzegorz

713. Nikiel Henryk
714. Opolona Gizela
715. Owsinski Paweł
716. Polak Jan
717. Przybysz Danuta
718. Skowrońska Urszula
719. Strzępka Janina
720. Szafraniec Joanna
721. Szenajch Jadwiga
722. Szolc Anna
723. Trybus Jan
724. Widera Marta
725. Wiesiołek Hubert
726. Worobiec Kazimierz
727. Banderowska Zofia
728. Burda Maria
729. Drynda Ewa
730. Greń Małgorzata
731. Honczarek Mirosława
732. Kaleta Elżbieta
733. Kaula Józef
734. Kiwic Sybilla
735. Klemenc Elżbieta
736. Knap Maria
737. Koszela Jan
738. Leksza Jan
739. Mangold Helmut
740. Matwiejewski Władysław
741. Miśków Bogumiła
742. Nawrat Teresa
743. Nocoń Alicja
744. Zajchter Janina
745. Pietras Maria
746. Seidel Renata
747. Siwoń Urszula
748. Szczyrba Jan
749. Szydłowska Barbara
750. Świderski Lech
751. Wilk Alfreda
752. Albert Wanda
753. Orłowska Danuta
754. Pietras Barbara

Rok 1969

755. Bartoń Anna
756. Becka Ewa
757. Bilińska Alicja
758. Boronowska Jolanta
759. Czyż Renata
760. Dziamba Zofia
761. Ekert Maria
762. Fraj Herbert
763. Gajda Jolanta
764. Golly Teresa
765. Gołąb Grażyna
766. Goslar Joanna
767. Hajdun Kazimierz
768. Hampf Irena
769. Hyla Krystyna
770. Jara Janina
771. Jarzębski Marek
772. Jarzębska Krystyna
773. Kamińska Janina
774. Kecler Teresa
775. Klucznik Andrzej
776. Koch Elżbieta
777. Koczwara Alicja
778. Koprowska Alina
779. Kuźnik Maria
780. Lenart Irena
781. Lipiński Waldemar
782. Malik Urszula
783. Marszewski Stefan
784. Marzec Jerzy
785. Mrozek Jan
786. Mulak Krystyna
787. Ogonowska Romana
788. Orłowski Zbigniew
789. Pająk Anna
790. Paruzel Teresa
791. Pejm Wojciech
792. Piłat Barbara

793. Puchalski Marian
794. Sobanik Janina
795. Sochor Stanisław
796. Stysiak Marek
797. Szumlakowski Ryszard
798. Scierska Elżbieta
799. Trybus Aleksandra
800. Widera Anna
801. Wiktor Anna
802. Witoń Florian
803. Wojtuś Józef
804. Wrona Danuta
805. Wronkowski Wiesław
806. Wróbel Krystyna
807. Zagórska Helena
808. Zasadna Jolanta
809. Zdeb Zbigniew
810. Zieliński Zbigniew
811. Zmarz Ewa
812. Zdunek Bogusław
813. Kwaśna Urszula
814. Pasikiewicz Jadwiga

Nauczyciele zatrudnieni w Liceum Ogólnokształcącym w latach 1945 — 1970

Nazwisko i imię	Lata pracy		Główny przedmiot
	od	do	
1	2	3	4
Adamiec Paweł	1 IX 1966	nadal	fizyka
Adamów Józef	1 II 1952	31 VIII 1953	geografia
Aftarczuk Stanisława	17 IX 1945	10 I 1953	fizyka, chemia
Badura Alfons	15 VIII 1956	31 VIII 1965	matematyka
Balwirczak Józef	3 XI 1945	31 VIII 1958	język polski
Baraniecka Władysława	1 X 1950	31 VIII 1951	historia
Brągiel Barbara	15 VIII 1954	31 VIII 1956	historia
Broda Halina	16 VIII 1969	nadal	język francuski
Brykalska Barbara	15 I 1946	31 VIII 1947	biologia
Bugalska Krystyna	1 IX 1958	nadal	wychowanie fizyczne
Bunio Danuta	15 VIII 1955	28 V 1961	język rosyjski
Capi Zygmunt	1 IX 1961	nadal	język rosyjski
Chomicka Stanisława	21 IX 1949	31 X 1950	wychowanie fizyczne
Cichy Józefa	20 X 1947	28 II 1963	język polski, łaciński
Cieciura Antoni	1 II 1951	31 VIII 1964	biologia
Cielecki Antoni	16 VIII 1963	nadal	wychowanie praktyczno-techniczne
Ciepaj Helena	16 VIII 1957	31 VIII 1959	język polski
Czapla Wiktor	10 IX 1948	7 IX 1949	matematyka
Czerwińska Stanisława	6 XI 1945	1 II 1949	język łaciński

1	2	3	4
Czerwiński Wojciech	20 IV 1945	31 XII 1948	historia
Dziadkowiec Jan	1 IX 1966	nadal	wychowanie fizyczne
Fąferek Tadeusz	1 IX 1961	31 VIII 1963	fizyka
Flasza Józef	1 IX 1946	1 I 1951	wych. fiz. i przysp. wojsk.
Florkowski Wiktor	15 IX 1947	31 VIII 1963	język francuski
Gajdzińska Jadwiga	15 VIII 1961	nadal	język polski
Glińska Helena	1 XI 1945	26 VI 1949	język angielski
Gutowski Jerzy	16 I 1950	31 VIII 1953	matematyka
Imielska Halina	1 IX 1963	nadal	język francuski
Jaciów Julia	1 IX 1951	31 VIII 1954	historia
Jamka Władysław	15 IX 1948	31 VIII 1950	matematyka
Jaschek Eryk	1 IX 1951	31 VIII 1952	wychowanie muzyczne
Jeński Jan	1 IX 1969	nadal	wychowanie muzyczne
Jorkasch Eleonora	26 VII 1945	31 VIII 1950	wychowanie muzyczne
Józiak Jerzy	1 IX 1951	31 VIII 1954	wychowanie fizyczne
Kaczówka Stanisław	15 XII 1953	10 X 1955	fizyka, przysp. wojskowe
Kocowski Janusz	1 X 1953	31 VIII 1954	fizyka
Kałuża Jan	1 IX 1962	nadal	biologia, chemia
Kaczorowska Domicella	15 VIII 1953	31 VIII 1955	fizyka, chemia
Kelar Aleksander	14 IX 1945	28 II 1949	historia
Kołfon Halina	1 X 1947	30 VI 1948	przysposobienie wojskowe
Komosa Tadeusz	15 VIII 1953	31 X 1960	biologia
Korzeniowski Józef	1 IX 1948	31 VIII 1949	fizyka
Kotowicz Genowefa	1 IX 1952	31 VIII 1953	język polski
Krawczyk Irena	15 VIII 1954	31 VIII 1956	język polski
Kurek Agnieszka	1 X 1958	30 VI 1959	język polski

1	2	3	4
Łuczkiewicz Maria	15 X 1950	31 XII 1957	wychowanie fizyczne
Majewska Zenobia	16 VIII 1969	nadal	bibliotekarz
Majcnrzak Adam	16 VIII 1969	nadal	wychowanie techniczne
Marczyński Rudolf	16 VIII 1969	nadal	historia
Menc Ernest	1 IX 1965	31 VIII 1969	przysposobienie wojskowe
Maruszczak Bernarda	1 IX 1963	31 VIII 1964	bibliotekarz
Michalik Henryk	15 VIII 1954	31 VIII 1961	fizyka
Mikołajewicz Adolf	15 VIII 1960	31 VIII 1965	wychowanie fizyczne
Misiewicz ..anisława	15 VIII 1952	nadal	zajęcia prakt. techniczne
Niemiec Stanisław	1 I 1953	31 VI 1957	wychowanie muzyczne
Olejniczak Marcin	5 IX 1945	31 VIII 1947	roboty ręczne
Omyła Maria	1 IX 1959	31 VIII 1961	chemia
Orkusz Kazimierz	15 VI 1945	30 X 1949	religia
Otrębowicz Janina	16 VIII 1963	nadal	język łaciński, historia
Pacławski Jan	1 IX 1964	1 IX 1969	język polski
Pacult Ryszard	15 VIII 1960	nadal	historia
Pastuszczak Kazimierz	1 XII 1948	24 IV 1950	historia
Paszkiewicz-Trzaska Kryst.	1 I 1953	15 XI 1955	język polski
Paszkiewicz Kazimierz	15 X 1950	31 VIII 1956	matematyka
Pisula Anna	1 IX 1969	31 VIII 1970	wychowanie plastyczne
Ploch Jan	1 IX 1957	31 VIII 1958	religia
Pudlik Elżbieta	16 VIII 1968	31 VIII 1969	bibliotekarz
Pyka Dominik	7 I 1957	31 VIII 1959	religia
Radłowska Irena	1 IX 1959	31 VIII 1960	język polski
Raksimowicz Helena	1 XII 1945	31 VIII 1947	język polski
Reichert Jan	15 VIII 1952	30 VI 1960	przysposobienie wojskowe

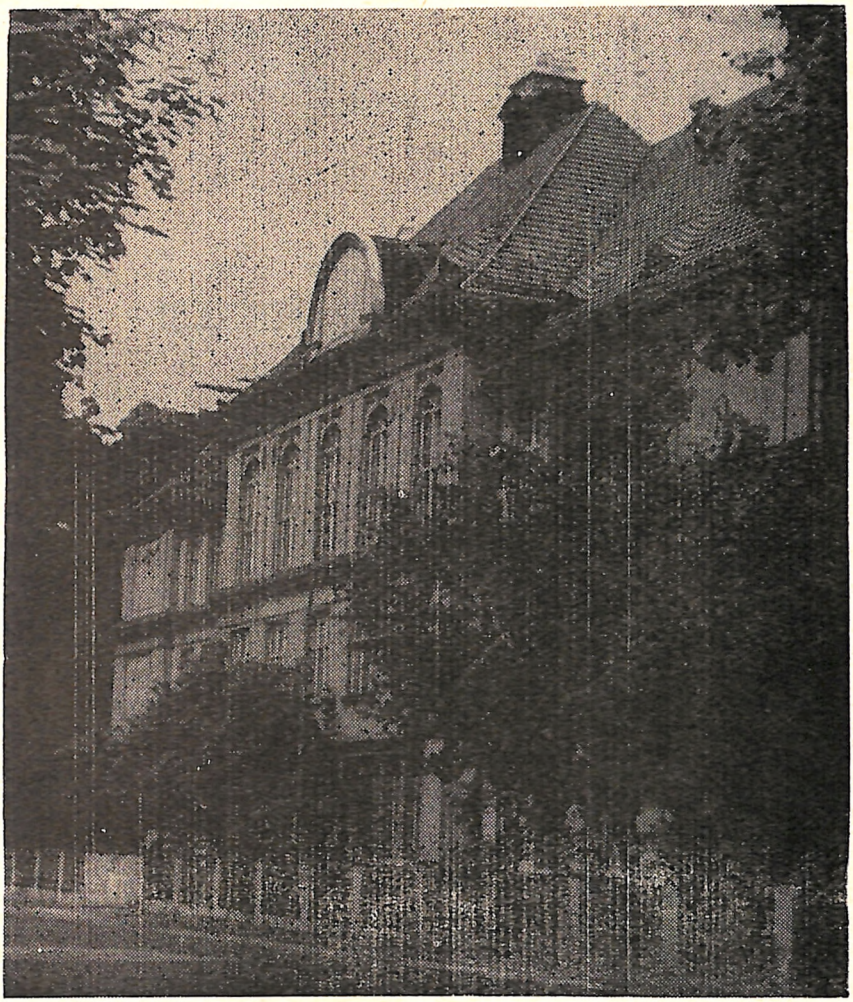
1	2	3	4
Sarapuk Tadeusz	15 VIII 1954	31 VIII 1956	wychowanie fizyczne
Sawicka-Fernezy Grażyna	15 VIII 1960	31 VIII 1966	język polski
Salamon Władysław	20 VIII 1948	15 IX 1950	język łaciński
Skowron Cecylia	1 IX 1962	31 VIII 1966	matematyka
Starczewska Karolina	1 IX 1964	31 VIII 1966	rzęzyk rosyjski
Sosin Emilia	15 VIII 1953	31 VIII 1954	geografia
Stemplewski Adam	15 VIII 1953	28 II 1954	fizyka
Swedek Tadeusz	15 VIII 1956	31 VIII 1960	historia
Syrek Andrzej	15 IX 1947	30 VII 1948	matematyka
Szewczuk Jan	9 XI 1945	31 VIII 1950	geografia
Szołdra Józef	15 VIII 1956	30 IX 1959	wychowanie fizyczne
Szyller Józef	1 X 1947	31 VIII 1949	rysunek
Ślósarz Tadeusz	28 V 1945	31 VIII 1947	matematyka
Tarczyński Józef	1 IX 1945	31 VIII 1950	język łaciński
Trombik Eugeniusz	1 IX 1961	31 VIII 1962	biologia
Wacowska Bogusława	16 VIII 1969	nadal	język rosyjski
Wędzicha Maria	15 VIII 1954	nadal	geografia
Wisłocki Andrzej	1 X 1947	11 II 1950	biologia
Włoskowa-Nowalkowska M.	25 IX 1945	31 VIII 1956	język francuski
Wójtowicz Krystyna	15 VIII 1955	31 VIII 1960	chemia
Zabiega Janina	1 IX 1948	31 VIII 1947	higiena
Zając Henryk	1 IX 1968	31 VIII 1949	wychowanie muzyczne
Zborowska Halina	18 VIII 1963	31 VIII 1969	matematyka
Ziemska Stefania	15 X 1959	nadal	geografia

Zestawienie opracowano na podstawie akt osobowych pracowników Liceum Ogólnokształcącego w Kożlu. W zestawieniu nie ujęto nauczycieli pełniących w Liceum zastępstwa w czasie krótszym niż 1 rok.

ŻYCIE SZKOŁY W ILUSTRACJI

Autorzy zdjęć:

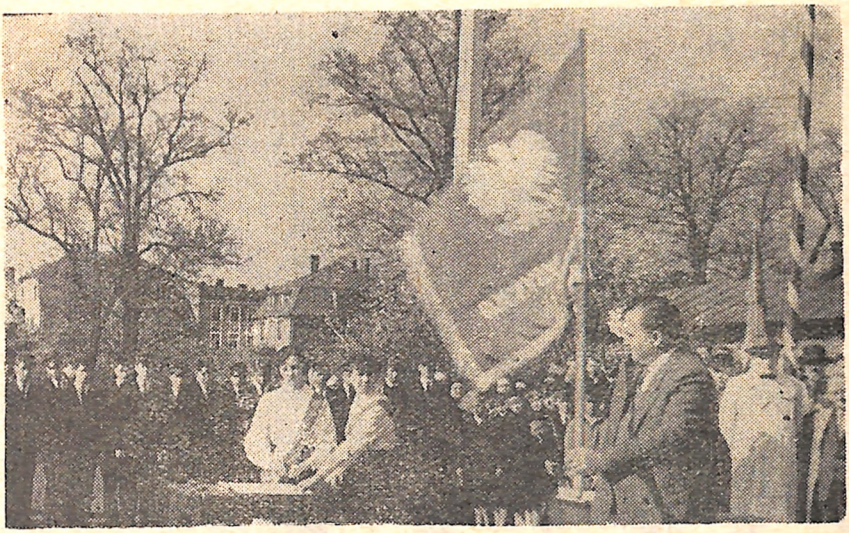
Archiwum szkolne; 3, 4, 5, 11, 13, 14, 21, 22, 24, 26; Balawender Tadeusz; 6, 12, 16, 18, 23; Balawender Urszula; 17, 19; Czerkawski Antoni; 7; Czerkawski Zbigniew; 1, 8, 15, 25; Duszewski Robert; 20; Witkowski Zdzisław; 2, 9, 10.

Gmach Liceum Ogólnokształcącego w Koźlu, ul. Piramowicza 36

Rada Pedagogiczna i pracownicy Liceum Ogólnokształcącego w roku szkolnym 1969/70

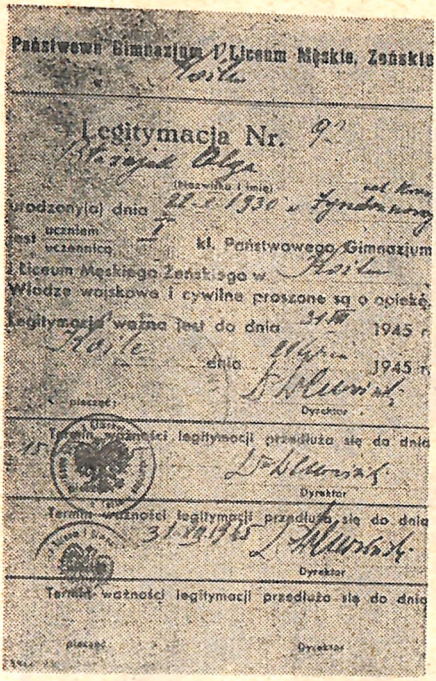

Uroczysta ceremonia wręczenia sztandaru Liceum Ogólnokształcącemu w Kożlu prrzez przewodniczącego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — Jana Krakowiaka (26 kwiecień 1959)

Uroczystość wręczenia regulaminów uczniowskich (wrzesień 1959)

Państwowe Gimnazjum i Liceum Męskie, Żeńskie

Legitymacja Nr. 9

Urodzony(a) dnia 22.5.1930 w Tyrolu

jest uczniem kl. Państwowego Gimnazjum i Liceum Męskiego Żeńskiego w

Władze wojskowe i cywilne proszone są o opiekę.

Legitymacja ważna jest do dnia 31.8. 1945 r.

dnia 1945 r.

Dyrektor

Termin ważności legitymacji przedłuża się do dnia

Dyrektor

Termin ważności legitymacji przedłuża się do dnia 31.8.1945

Dyrektor

Termin ważności legitymacji przedłuża się do dnia

Dyrektor

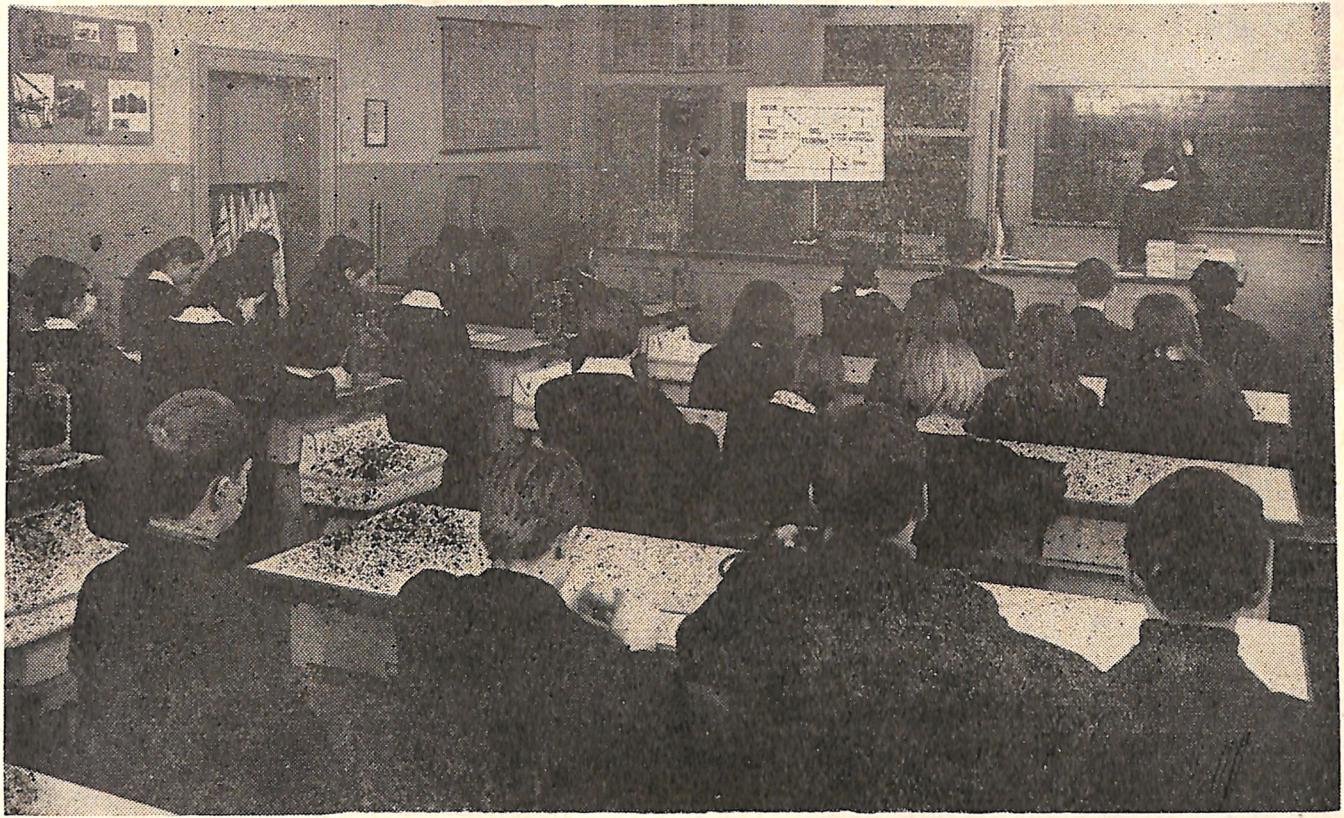
Faksymile pierwszej legitymacji uczniowskiej (1945)

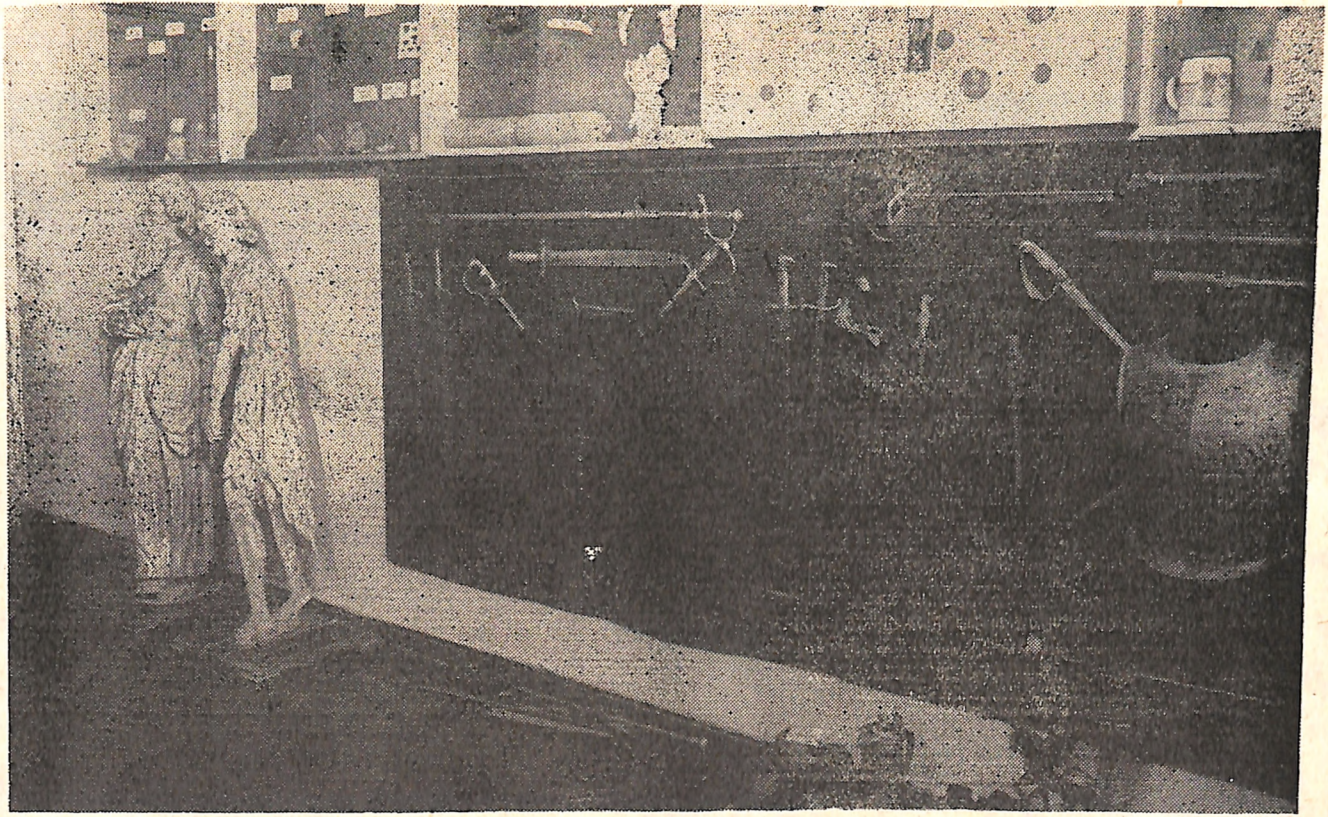
Młodzież każdego rocznika zawsze chętnie garnęła się do prac społecznie użytecznych. Licealiści realizują czyn społeczny przy budowie sali gimnastycznej (1970)

Młodzież licealna w barwnym korowodzie na Dni Ziemi Kozielskiej (1968)

Zajęcia lekcyjne w gabinecie chemicznym (1969/70)

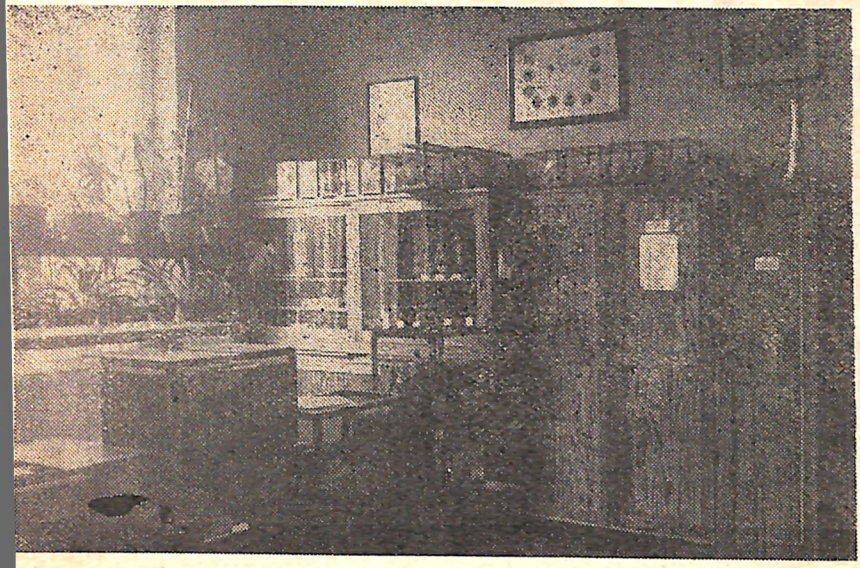

Chluba szkoły — kącik muzealny

Politechnizacja zajęć szkolnych (1959/60)

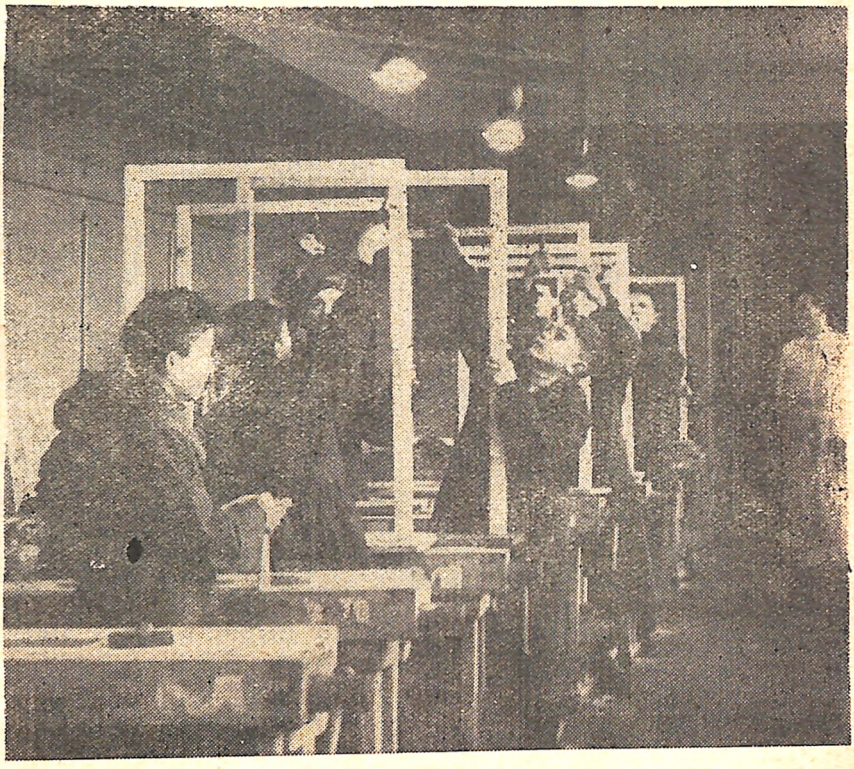
Pokój hodowlany pracowni biologicznej

Zajęcia z gospodarstwa domowego (1962)

Okres eksperymentu politechnizacji — zajęcia w pracowni technicznej (1959/60)

1 Maja w Koźlu. Poczet sztandarowy i grono pedagogiczne Liceum (1966)

Młodzież w pochodzie pierwszomajowym (1970)

Ożywioną działalność przejawia szkolne koło LOP. Otwarcie wystawy „Przyroda w fotografii" (1970)

Aktywność społeczna młodzieży licealnej kwitowana była często i pochlebnie na łamach prasy

Finał konkursu „Ochrona przyrody w Polsce", w którym uczestniczyła cała młodzież licealna. Na zdjęciu: jury konkursu (1970)

Rangę długoletniej tradycji zyskały sobie w Liceum kozielskim wieczornice okolicznościowe. Na zdjęciu: wieczornica ku czci Fryderyka Chopina (1970)

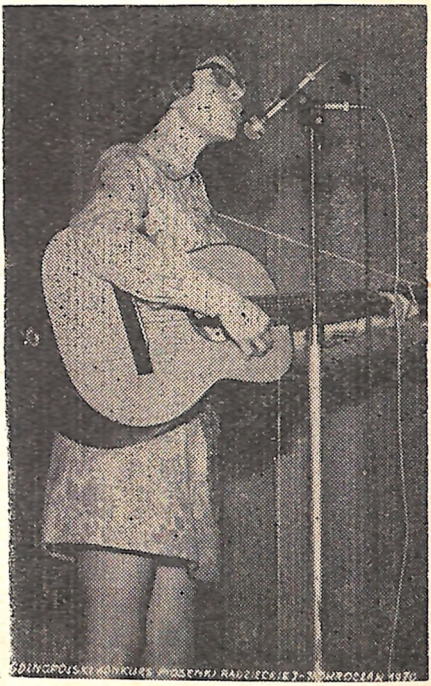

Mimo niesprzyjających warunków lokalowych, młodzież Liceum aktywnie włącza się w działalność sportową i odnosi na tym polu wiele sukcesów. Na zdjęciu: wręczenie medalu drużynie piłki ręcznej za zdobycie II miejsca w Powiatowej Spartakiadzie (1961)

Imprezy turystyczno-krajoznawcze — organizowane przez szkolne koło krajoznawczo-turystyczne — cieszą się stałą popularnością wśród młodzieży. Na zdjęciu: wycieczka w Tatry (1960)

Uczennica Liceum Teresa Iwaniszewska, uczestnicząc w IX Ogólnopolskim Konkursie Piosenki Radzieckiej w Inowrocławiu, zakwalifikowała się i wzięła udział w Festiwalu Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze i zdobyła nagrodę dziennikarzy (1970)

ABSOLWENCI
Liceum
Ogólnokształcącego
im. H. Sienkiewicza
w Kożlu
w r. 1961

abiturienci liceum ogólnokształcącego im.

KONIE 1988